ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଘରେ ମହଜୁଦ ଥିବା କାଗଜପତ୍ର ଘାଣ୍ଟିବା ବେଳେ କେତେ ଛିଣ୍ଡା କାଗଜ ଓ ଖାତା (କାହାର ରଂଗ ମଉଳଣ, କାହାର ପୃଷ୍ଠା ଛିଡ଼ା ଓ କୋଣ କଟା, କେଉଁଟା ଲୋଚାକୋଚା ଓ ପୋକଖିଆ କଣାରେ ଭର୍ତ୍ତି, କେଉଁଟା ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଖସିଆସି ଅନ୍ୟ ପାଣ୍ଡୁଲିପିର କାଗଜ ସଂଗେ ମିଶିଯାଇଛି) ମଳିଲା; ସେଥିରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପାଠକ ଲୋଚନକୁ ନଆଣିବା ପରିତାପର ବିଷୟ ହୋଇଥାନ୍ତା । ତେଣୁ ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ଅଗ୍ରଟୀକା ବ୍ୟବହାର କରି ସେଥିରୁ କିଛି ଏଠାରେ ସ୍ଥାନିତ କରାଗଲା । ଏ ବିଭାଗର କିଛି ବାଗବାଇସ ନାହିଁ; ଏଇଟି ଗୋଟିଏ ଖେଚେଡ଼ି ହାଣ୍ଡି ।

୧

[illegible]

[illegible]

ଅନ୍ଧାର

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

[illegible]

ଏମିତି ।

[illegible]

[illegible]

ଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସର ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ନାମକରଣ ବିଷୟରେ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଏତେ ସଚେତନ ଥିଲେ ଯେ ସେ ଏକାଧିକ ତାଲିକା କରିଛନ୍ତି; ଦୁଇଟି ଉଦାହରଣ ତଳେ

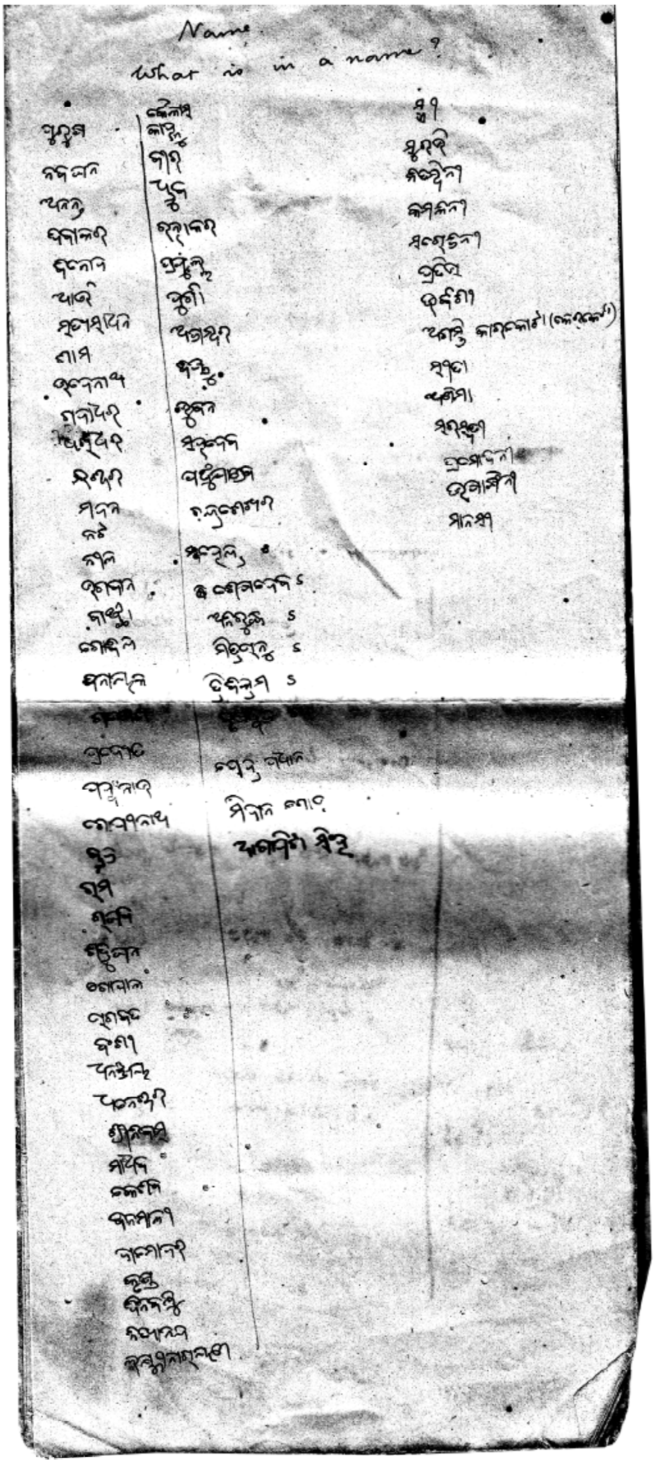

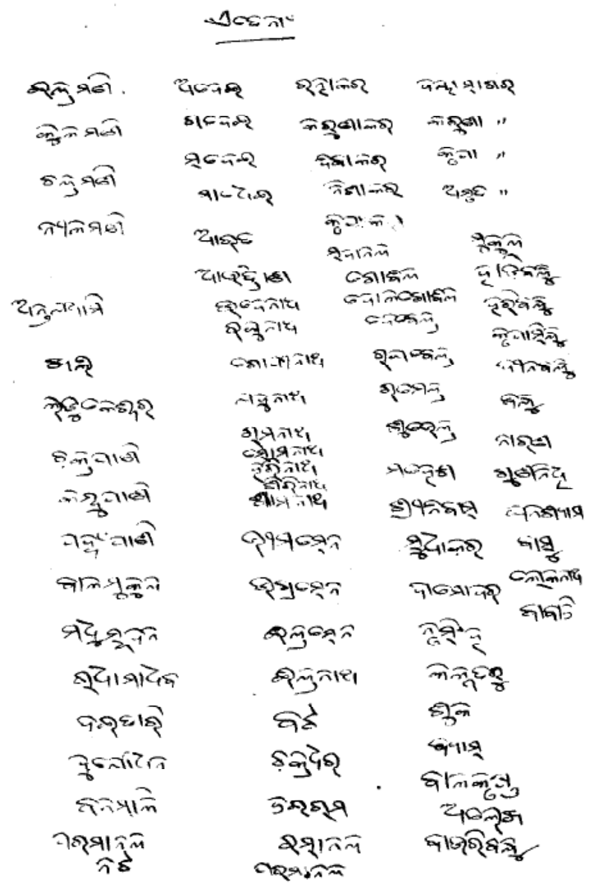

ମେଘୁ, ମଧୁ,
ମୋହନ, କୃଷ୍ଣମୋହନ,
ଚନ୍ଦ୍ରମା, ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ର
ଗାନ୍ଧି, ଗୋବିନ୍ଦ,
ନିରେଖ, ନିଶୋନନ
ବିଶାଧର, ଗଦାଧର
ଆନନ୍ଦ, ଆନନ୍ଦାନନ୍ଦ, ମୋକ୍ଷାନନ୍ଦ, ଭଜନା
ନଳ, ଭଜନି, ଦଶନି, ଭଜିନି,
ଜଗନ୍ନୁ, କନ୍ଥୁ,
ଦିନାଥ, କୃଷ୍ଣନାଥ,
[illegible], କୁଟିଆ, ହରିପ୍ରିୟ,
ନିର୍ମ୍ମଳିଆ, ଚିନ୍ତାମଣି, ଜୁଡ଼ା, ଚଡ଼ା,
କେଳା, ଗୋବୁ, ଗୁଣ୍ଡା, ମଙ୍ଗୁଳିଆ,
ଜାନୁ, ଦିନକ୍ରିଆ, ଅଞ୍ଜନା, ଖାଗନା,
ଅନନ୍ତ, ଭେଣ୍ଡୁ, ଦାଇନା, ବିଲୁଆ,
ଗୋରା, ବିଷ୍ଣୁ, ଦୈତ୍ୟ, ଗୋପ,
ଯୁଧିଷ୍ଠିର, ଭୀମ, ଅର୍ଜ୍ଜୁନ, ନକୁଳ, ସହଦେବ,
ଭିକୁ,

ସୁନ୍ଦରୀ – ଆଶାଲତା, [illegible],
ସାଲେହା

ଆଦ୍ୟ ଶବ୍ଦ – ବୁନା, ଚୁନା, ମୋହନା,
ସୁଧୀର, ନାନା, ମୋଟି, ମାଳିନୀ,
[illegible]।

ପଦ୍ମନାଭ, ବିଶ୍ୱଜନନୀ, ଚାଁଦମଣି,
ନିଦ୍ରିନୀ, କାଞ୍ଚନୀ, ସୁଭାଷିଣୀ, ପୁନୀ
ମାଳିନୀ, କୁନ୍ଦେନନା, ହିମାଦ୍ରୀ, କୁନ୍ତଳିନୀ
ଶିବଲୋଚନୀ,
ଲତା – ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲତା, କନକଲତା, ~~[illegible]~~,
ସୁବର୍ଣ୍ଣଲତା, ପ୍ରେମଲତା, ମଧୁଲତା
ମାଳତୀଲତା,
ମଣି – ଆନନ୍ଦମଣି, ଚନ୍ଦ୍ରମଣି, ପଦ୍ମାବତୀ
ଶୀଳା – ଜମିଲା, ଶମିଳା, ଆଶୁଦିଲା,
ଦୀପ – [illegible], [illegible],
ସୁନ୍ଦରୀ – ଦାମୋଦରୀ, ସୁଦାମରୀ, ...
ଆଶାନୁରୀ,
ମଞ୍ଜରୀ – ଚିନ୍ତାମଣି, ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ,
ବାଳା – ଲାବଣ୍ୟବାଳା, ଶିଶିବାଳା,
କମଳବାଳା
କୁମାରୀ – କୁଞ୍ଜକୁମାରୀ,
ଚନ୍ଦ୍ରମଣିକୁମାରୀ, ଶରତକୁମାରୀ
ପ୍ରକୃତିକୁମାରୀ, ସୁରୁଚିକୁମାରୀ,
ନିର୍ମଳକୁମାରୀ, ସୁନୀଳକୁମାରୀ,
ପ୍ରଭା – ସରପ୍ରଭା, ଲୀଳାପ୍ରଭା, ହିରପ୍ରଭା,
କିରଣପ୍ରଭା, ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରଭା, ବିଜୁଳିପ୍ରଭା
ବାଳିକା – ସୁଲକ୍ଷଣାବାଳିକା
ମାଳିନୀ – କୁଞ୍ଜମାଳିନୀ
ସୁନ୍ଦରୀ – [illegible], ସୁଭଦ୍ରା, ସୁଧାଙ୍ଗରୀ
ରେଖା – ଚନ୍ଦ୍ରରେଖା, [illegible]ରେଖା,
ଲେଖା – ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖା

ନିଷ୍ଠୁରୀ – ନିରମନିଷ୍ଠୁରୀ
ମୋହିନୀ – ମନମୋହିନୀ
ମୁଳଭୂମି, ସୁନ୍ଦରୀ ଲଳିତା,
ମନ୍ଦିର,

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମ୍ପର୍କରେ ତତ୍କାଳୀନ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ମାଝୀଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିବା ଦୀର୍ଘ ଚିଠିର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠା; ଚିଠିଟି ଉଭୟ ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ।

Gopinath Mohanty,
D.Litt.(HC),
PADMABHUSHAN
Writer
Plot No. 200,
Unit-III,
Bhubaneswar-1.

Bhubaneswar
20.6.1990

To

Hon'ble Sri Chaitanya Prasad Majhi,
Hon'ble Minister for Education,
Government of Orissa,
Bhubaneswar.

Subject: May it please the Hon'ble Minister for Education, Orissa, the object of this memorandum has been setforth clearly and succinctly above, under the title "SUBJECT".

An humble memorandum of suggestions regarding improvement of Oriya teaching, reformation of curriculae of the subject "Oriya" language and literature" in Schools and in Universities (ii) re-structuring of the Orissa Sahitya Academy in respect of its programmes, aims and composition and (iii) establishment of

(a) "University for Oriya" in Orissa more or less on the lines of Telugu University of Andhra Pradesh, Tamil University of Tamilnadu, and the recently formed Kannada University of Karnataka State which ~~is~~ was started during this year with an initial Govt.grant of Rs. 1.00 Crore and

(b) Special chairs for studies in comparative Indian literature, comparative linguistics in Oriya and other languages, Sanskrit

..2.

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ପ୍ରେରକ:
ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି
ଲେଖକ
ପ୍ଲଟ ନମ୍ବର - ୨୦୦, ସେକ୍ଟର-୬
ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧୦୦୨
ଟେଲିଫୋନ - ୫୧୮୭୨୫

ଭୁବନେଶ୍ୱର
୨୨/୪/୮୦

ଓଡ଼ିଶାର ମାନ୍ୟବର ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ମାଝି ମହୋଦୟଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକ ପରାମର୍ଶ ସମ୍ବଳିତ ନିବେଦନ:

ମହାଶୟ, ୧୯୩୮ ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମୁଁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଯଥାଶକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଆସୁଅଛି। ନାନା ସମୟରେ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟରେ ନାନା କାରଣରୁ ନାନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଆସୁଅଛି। ଯେଉଁସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଶୁଭଙ୍କର ମୁଁ ତାକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଅଛି ଓ ଉତ୍ସାହିତ କରିଅଛି ଯାହା ଅଶୁଭ ତାକୁ ବିରୋଧ କରିଅଛି।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା :

ଏହାକୁ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆର ଆରମ୍ଭ। ତାହାପରେ ନବମ ଶତାବ୍ଦୀ ଭିତରେ ବଜ୍ରଯାନ ପନ୍ଥୀ ସାଧକ କବି ମାନଙ୍କ କୃତିରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଅତି ଉନ୍ନତ ଉତ୍କର୍ଷ ଲାଭ କରିସାରିଥିଲା। ମୋ ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ୧୯୪୭-୫୦ ରୁ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇସାରିଛି ଯେ ଓଡ଼ିଆରେ ରଚିତ ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ ମହାଭାରତର ରଚନାକାଳ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ୧୦ ମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ତ ନୁହେଁ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ଅର୍ଥାତ ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ। କେତେକ ଅଜ୍ଞାନ ଲୋକଙ୍କ ବୋଧ ନ ପଡ଼ି ଷୋଳ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମରୁ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଜୁନ ଦାସଙ୍କ ଅନୁମୋଦନରୁ ପ୍ରେରଣା ଅବଲୋକନ କରି ରଚନାକୁ ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ ଲେଖା ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ସେହି ତାକୁ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସମୟରୁ ଟାଣି ଆଣିବାକୁ ଓ ସାଧାରଣ ଜନସମାଜରେ ଏକ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି। ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ ମହାଭାରତ ରଚନାର ବହୁ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାକୃତ ଭାଷା ଥିଲା ତାହାର ନିଜସ୍ୱ ସାହିତ୍ୟିକ ଉତ୍କର୍ଷ ଓ ଏହାକୁ ଅନୁକରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି। ସେ ନିହି ଭାଷା ଏତେ ଉନ୍ନତ ଓ ମୌଳିକ

୧୯୭୭ରେ ଇମର୍ଜେନ୍ସି ସରିବା ପରେ ଜନତା ଦଳ ଶାସନ ଆରମ୍ଭରେ
ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦ ପାଇଁ କନ୍ନଡ଼ ଲେଖକ ମସ୍ତି ଭେଙ୍କଟେଶ୍ୱର
ଆୟେଙ୍ଗାରଙ୍କୁ ଗୁରୁତ୍ୱର ସହିତ ବିଚାର କରିବାକୁ
ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମୋରାର୍‌ଜୀ ଦେଶାଇଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ପରାମର୍ଶ ଚିଠି:

Gopinath Mohanty
D.Litt,
Writer
Plot No 200, Unit-3,
Bhubaneswar-1, Orissa
Res. Telephone - 51965

Bhubaneswar
the 3rd July, 1977

My dear Morarji Bhai,

I am a citizen of India for which Mother land, all of ~~your~~ you ~~have earned~~ independence over again by waging the Second War of liberation against the forces of Evil and winning it, you fought with your blood and your indomitable will with weapons ushered into an ignorant world by Mahatma Gandhi. I ~~dont~~ dare not 'congratulate' you, 'congratulations' and 'felicitations' are words from an alien language that look bright and disguise real feelings. I simply bow at your feet.

I have been writing for nearly half a century, they gave me the Rashtrapati award (Sahitya Akademi award) in 1955, the Soviet Land-Nehru award in 1970, and the Bharatiya Janapith award in 1974. But my greatest reward is a free mind in a clean life, and the voice of ~~the~~ Aparājeya Vani, which I have raised all the time at ~~her~~ command against the forces of tyranny, oppression and exploitation. The Second Independence of India

in the 20th century under the Janata banner following the Messiah of our age, Jay Prakash Narayan (meaning also the Man God, the Purushottama expressing Himself in Victory over the forces of Avidya, tamas, destruction and suffering) has inspired millions all over the world over with hope, courage self-confidence, and all free writers 'committed' to Truth and toiling mankind rejoice.

I write to you to intimate my choice for the office of President of India, the 'Rashtrapati'. Let it be, as in the Vedic times, a sage, a venerable 'seer of knowledge'. He should be (i) aged (ii) a scholar, (iii) a writer, (iv) a sober person with sound 'knowledge' and judgement akin to the Sthita Prajna, (v) practicing the Tri (three) Satyas, what he thinks is what he utters and what he does and (vi) possess an inspiring personality.

One such person is the octogenerian Masti Venkanteswara Iyengar of Bangalore, the creator of modern (20th Century) Kannada literature a Savant steeped in the best and noblest Indian traditions of ancient times with a living continuity into the present. Let us crown him as the President of India, the First Servant of the 'common citizen'. I touch your feet again and take leave of you

Yours, Snehadhina
Gopinath Mohanty.

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଓ କ୍ରିଷ୍ଣା ସୋବ୍‌ତିଙ୍କ ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ ଗପର ଋଷୀୟାନ ଅନୁବାଦ ପୁସ୍ତକ

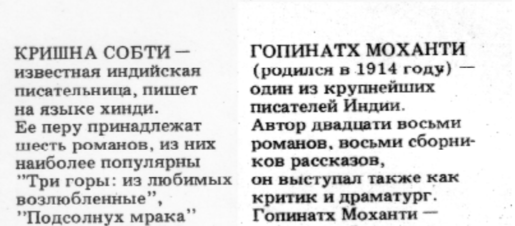

КРИШНА СОБТИ — известная индийская писательница, пишет на языке хинди. Ее перу принадлежат шесть романов, из них наиболее популярны "Три горы: из любимых возлюбленные", "Подсолнух мрака" и "Хвала жизни" — дилогия, посвященная борьбе за независимость и удостоенная Национальной литературной премии Индии (1981). Кришна Собти принадлежит к среднему поколению индийских писателей и является представительницей направления "беспощадного реализма". В своем творчестве она поднимает острые социальные темы, в частности, тему женской эмансипации. Особым успехом пользуется ее повесть "Чертова Митро" (1971), по ней была сделана инсценировка, которая в течение нескольких лет идет на индийской сцене.

ГОПИНАТХ МОХАНТИ (родился в 1914 году) — один из крупнейших писателей Индии. Автор двадцати восьми романов, восьми сборников рассказов, он выступал также как критик и драматург. Гопинатх Моханти — признанный мастер "деревенской прозы". Его произведения отличают социальная острота и глубокий психологизм, яркость и образность стиля и использование фольклорных мотивов. К числу самых известных его книг относятся романы "Дети бессмертия", отмеченный одной из первых Национальных премий, и "Опьяненная земля", за который писатель получил самую престижную в Индии премию "Гьянпитх" (1974). Гопинатх Моханти пишет на языке народа ория, живущего в восточной Индии, но творчество его известно в переводах по всей стране.

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ କାଗଜପତ୍ରରେ କିଣିବା ପାଇଁ ଏହିପରି ଅନେକ ବହି ତାଲିକା

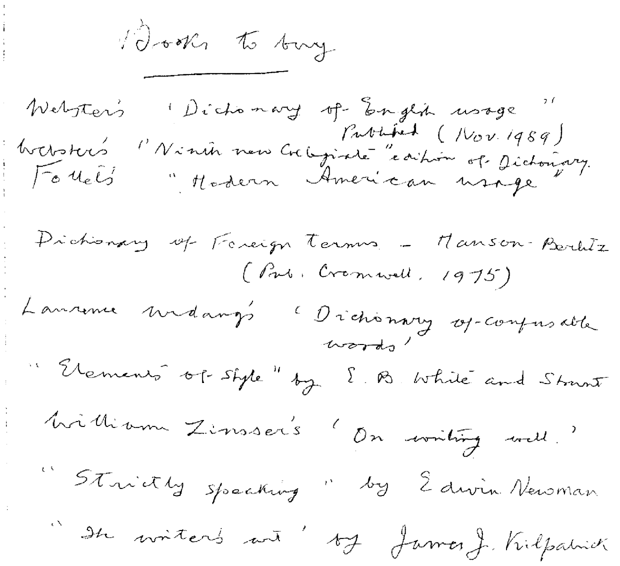

Books to buy

Webster's 'Dictionary of English usage' Published (Nov. 1989)
Webster's "Ninth new Collegiate" edition of Dictionary.
Follet's "Modern American usage"

Dictionary of Foreign Terms – Manson-Berlitz (Pub. Cromwell, 1975)

Laurence Urdang's 'Dictionary of confusable words'

"Elements of Style" by E. B. White and Strunt

William Zinsser's 'On writing well.'

"Strictly speaking" by Edwin Newman

"The writer's art" by James J. Kilpatrick

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଖାତାପତ୍ର, ଦିନଲିପି ସବୁଥିରେ ଅଜସ୍ର ଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସର କାହାଣୀ ଓ ଖସଡ଼ା ରହିଛି । କେତୋଟି ନମୁନା

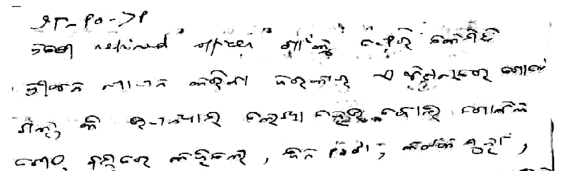

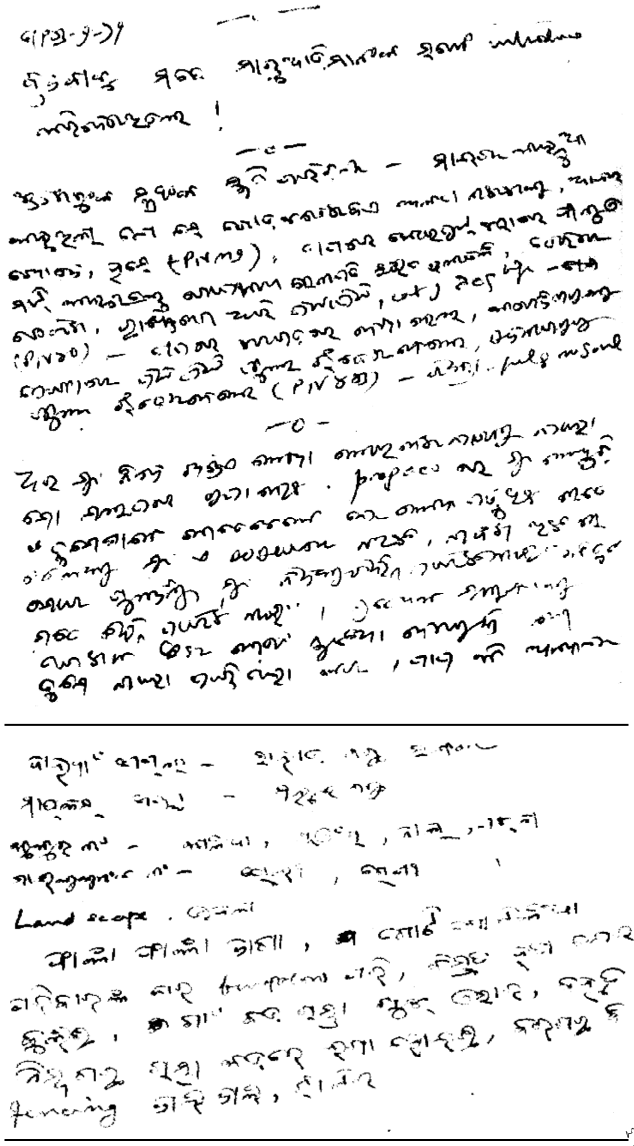

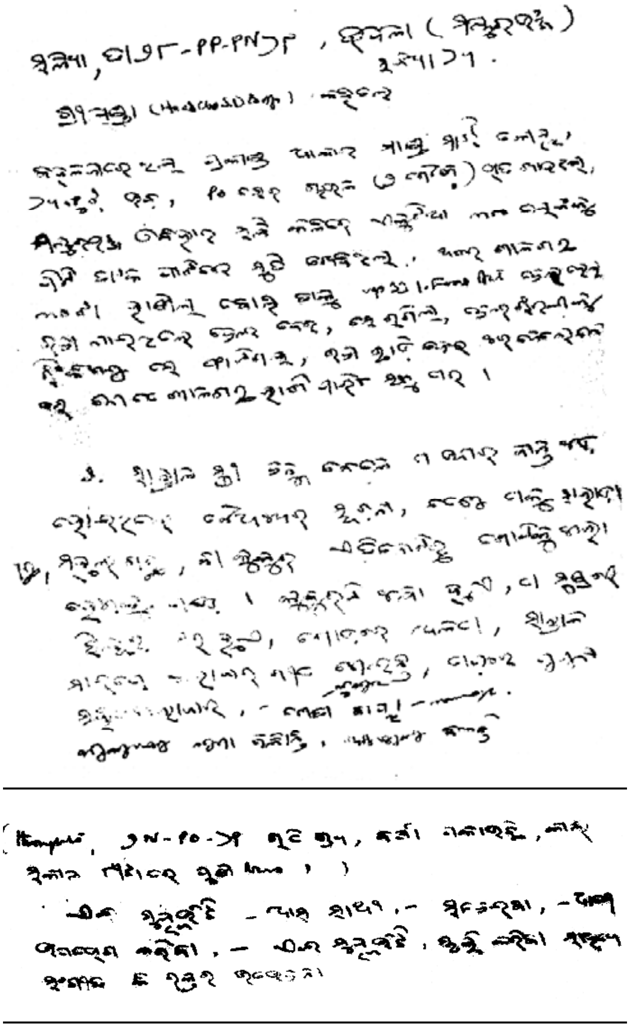

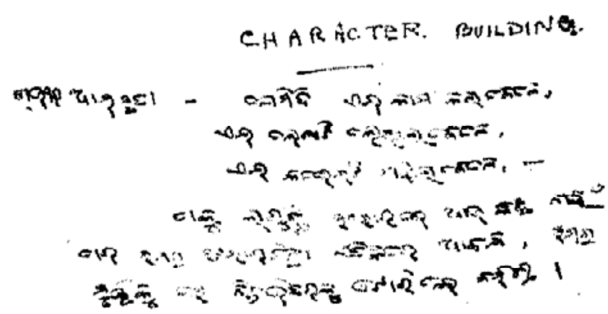

ଆମେରିକୀୟ ଔପନ୍ୟାସିକ କିଥ୍ ଆବଟ୍‌ଙ୍କ ଚିଠି:

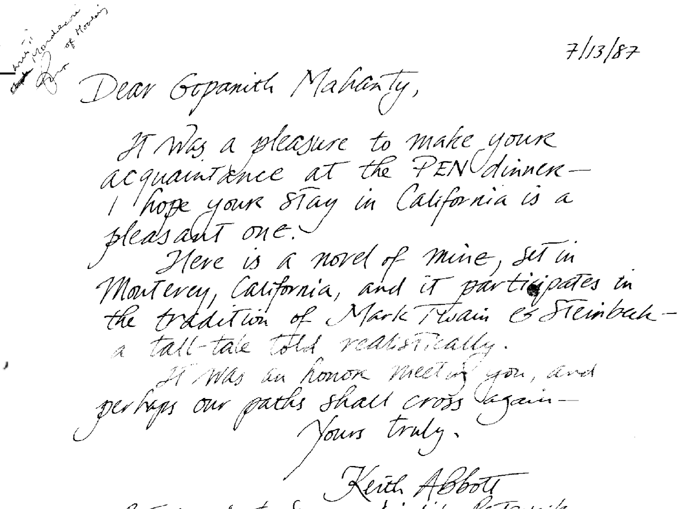

7/13/87

Dear Gopinath Mahanty,

It was a pleasure to make your acquaintance at the PEN dinner — I hope your stay in California is a pleasant one.

Here is a novel of mine, set in Monterey, California, and it participates in the tradition of Mark Twain & Steinbeck — a tall-tale told realistically.

It was an honor meet you, and perhaps our paths shall cross again —

Yours truly,

Keith Abbott

Best regards to Durga & Anjalika Pattanaik

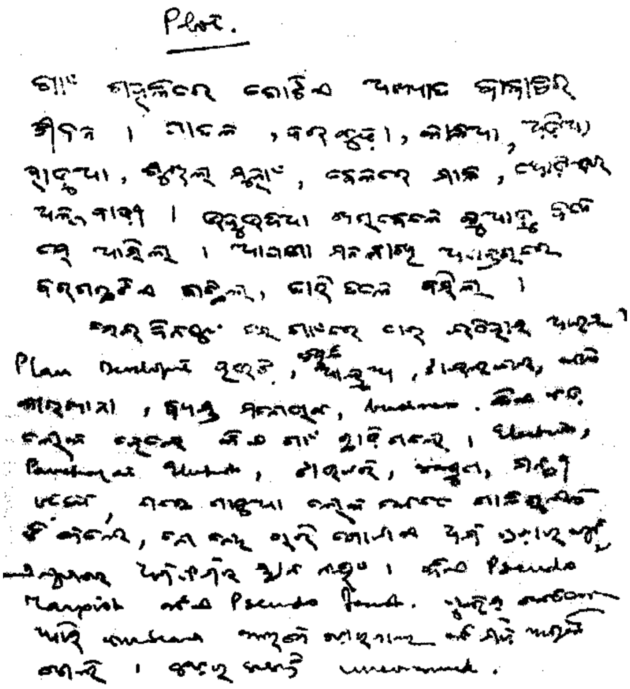
Plot.

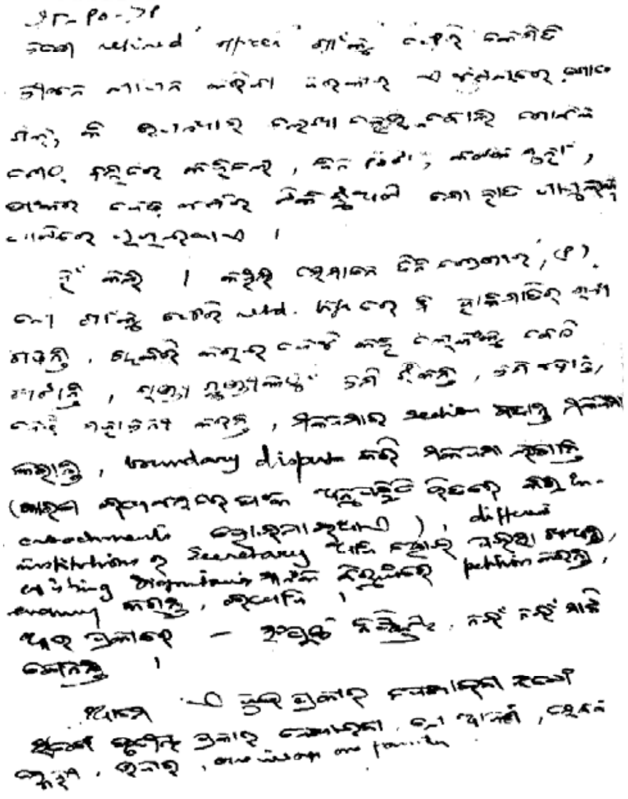

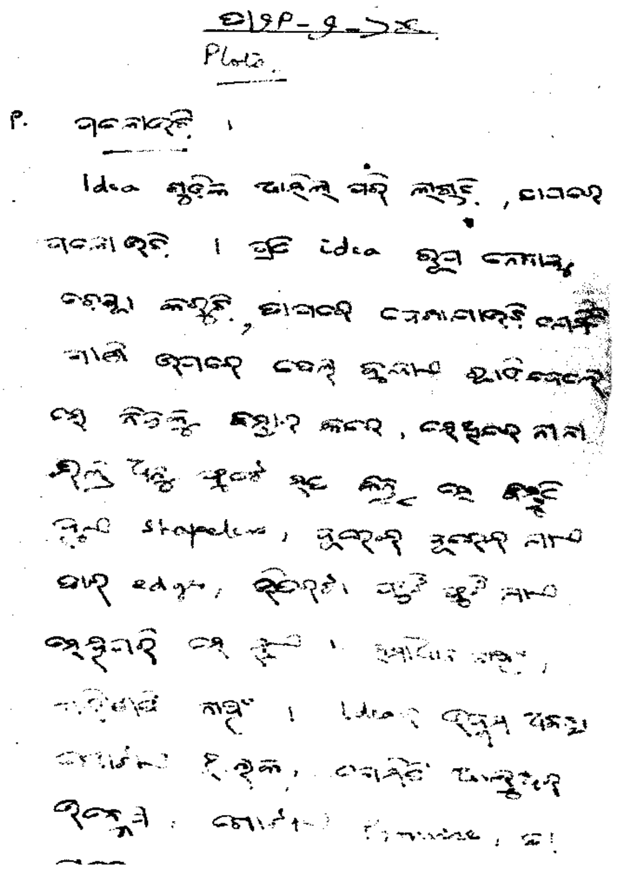
Plots.

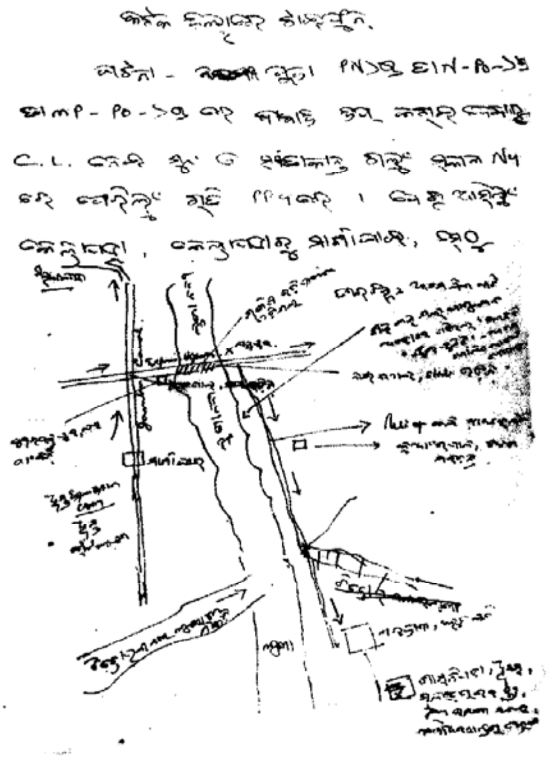

କୋରାପୁଟ ଓ ଜୟପୁରର ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟ ସହିତ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟତା ଏତେ ବଢ଼ିଯାଇଥିଲା ଓ ସେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏତେ ତତ୍ପର ଥିଲେ ଯେ ସାହୁକାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୋଷକ ସଂପ୍ରଦାୟର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକାଧିକ ଚିଠି ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ ।

<u>ଗୋଟିଏ ନମୁନା</u>

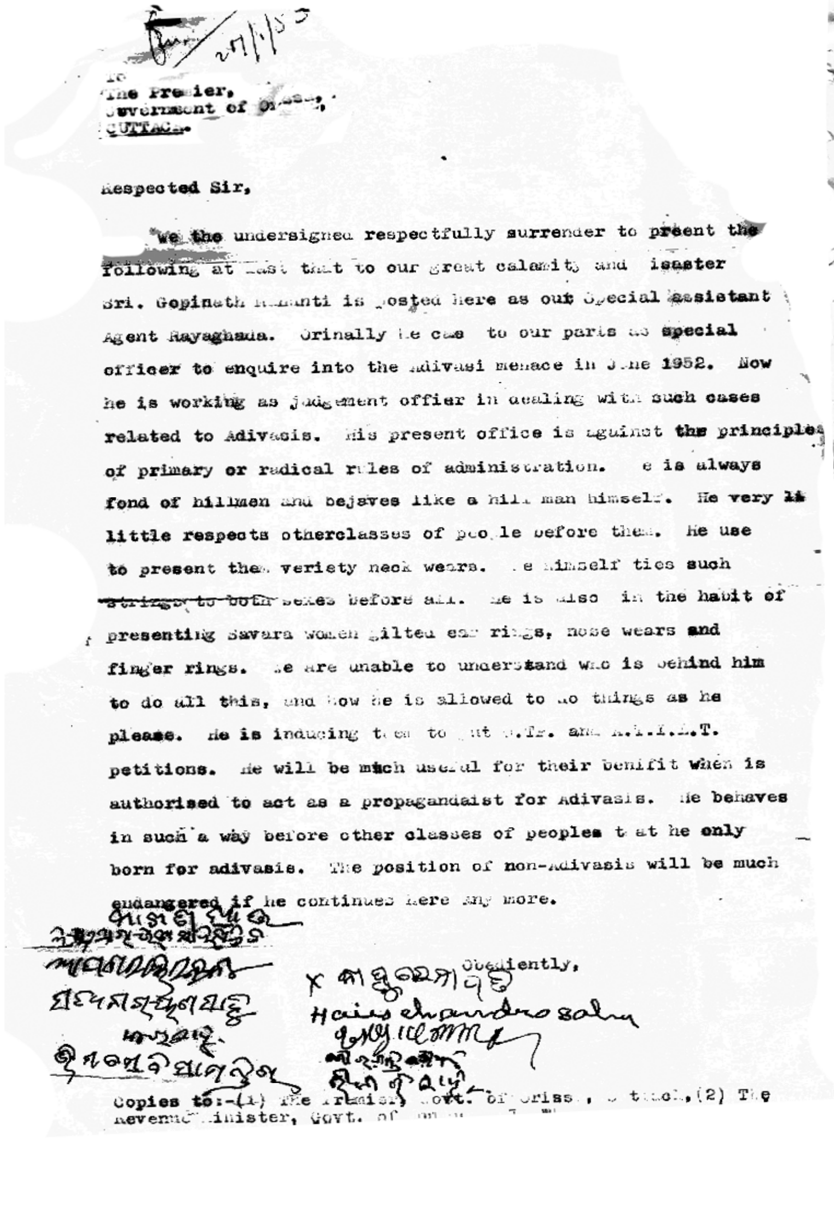

To

The Premier,
Government of Orissa,
CUTTACK.

Respected Sir,

We the undersigned respectfully surrender to present the following at last that to our great calamity and disaster Sri. Gopinath Mohanti is posted here as out Special Assistant Agent Rayaghada. Orinally he came to our parts as special officer to enquire into the Adivasi menace in June 1952. Now he is working as judgement offier in dealing with such cases related to Adivasis. His present office is against the principles of primary or radical rules of administration. He is always fond of hillmen and bejaves like a hill man himself. He very little respects otherclasses of people before them. He use to present them veriety neck wears. He himself ties such strings to both sexes before all. He is also in the habit of presenting Savara women gilted ear rings, nose wears and finger rings. We are unable to understand who is behind him to do all this, and how he is allowed to do things as he please. He is inducing them to put [illegible] petitions. He will be much useful for their benifit when is authorised to act as a propagandaist for Adivasis. He behaves in such a way before other classes of peoples that he only born for adivasis. The position of non-Adivasis will be much endangered if he continues here any more.

Obediently,

Harish chandra sahu

Copies to:-(1) The Premier, Govt. of Orissa, Cuttack, (2) The Revenue Minister, Govt. of [illegible]

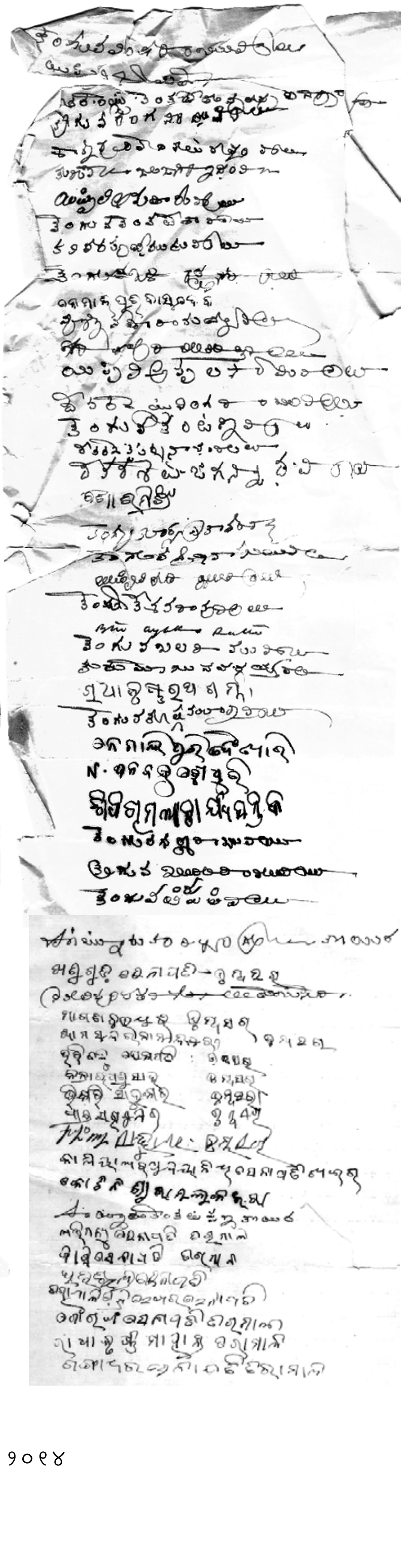

ଜୟପୁରରୁ
ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କର
ବଦଳି ଯୋଗୁଁ
ଦୁଃଖପ୍ରକାଶ କରି
ସେତେବେଳର
ସାପ୍ତାହିକ ଖବରକାଗଜ
'ଜମିଦାର'ରେ
ପ୍ରକାଶିତ ଲେଖା

Telegraphic Address "CONAL", Secunderabad-Dn.

INDIAN STATES AND ZAMINDARIES

The Leading Illustrated Weekly Journal for Indian Princes, Chiefs, Zamindars. State Officials, etc.

MANAGING EDITOR: V. BALASUBRAMANYAM *SURYA VILAS, 22, JEERA,* SECUNDERABAD-DN.

VOL. 18 3-12-44 No. 47

Transfer of Jeypore Tahsildar—Beloved of the Masses

(From our correspnodent)

Sri G. N. Mahanty, M. A., the present popular Tahsildar of Jeypore, is under orders of transfer as 2nd Officer of Boragod. During the 5 years of his stay in Koraput district, he stayed for about 4 years and two months in Koraput as Sub-Deputy Collector and 2nd Officer and the rest of the period at Jeypore as Stationary Sub-Magistrate and Tahsildar. During the period he came into touch with a major portion of the heart of this Agency. He has impressed one and all, high and low as a great combination of a well-read, well-informed wise head on young shoulders and as an honest enthusiastic young officer. By advantage of the opportunities in his constant tours, he has well spent his spare time after his official duties, to the interests of this Agency tract which is full of many antiquities and matters of great anthropological interest. A prominent feature of his stay in the agency was the outcome of a few noteworthy literary attainments.

Sri Gopinath Mahanty is a distinguished M. A. of the Patna University and is an eminent writer in the Oriya literature in which he is the leader of the modern school of prose. In the Agency he was specially known for his intimate contact with the hill tribes among whom he moved as one of their own. During his camps it was a sight to see the hill-tribes people mixing with him without any fear, delicacy or sophistication. In two years of his arrival he conducted researches into the Kuvi Khond language in which there was no extant correct book and earned a reward of Rs. 400 from the Government being the first man to pass the language. With it came his valuable work "Philology of the Kuvi Khond language" and the collection of Kuvi Khand ballads and sacrificial hymns. He has also compiled the language of Gadabas, hitherto unwritten—and the philological ballads and the lyrics of the Poraja tribes. He has collected information about many interesting antiquities of the Agency.

Mr. Mahanty's novels "Dadhi Budha" (Old God of our fathers), "Khondia Bhai" (My Khond brother), "Poraja" (the Ryot), acclaimed as master-pieces in modern Oriya literature, have adopted life in the Koraput Agency for their setting and their atmosphere, and about these, he published several interesting stories. By his research he has proved that the Koyas of Malkangiri, the Gondias of Bastar, the Kuvi Khonds of Koraput and the Kuis of Ganjam belong to the one khond race of ancient khondstan. His novel "Mano Goheroro Thaso" (the crops of the fields of the Sub-conscious) written during this period is a research in psycho-analysis. In his earlier years he wrote many other books including dramas that undoubtedly form a valuable asset to Oriya literature of which the present generation and the posterity as well have to be proud of. He directed some of his dramas on the stage which has been reformed. Of him it can be truly said, that he understood the minds of the hill-tribes to whom he was an unforgettable boon of the like never seen before.

During the short period of his stay at Jeypore, as Stationary Sub-Magistrate and as Tahsildar, he endeared himself to the people of the town and of the Taluk by his equanimity, simplicity and amiable temperment. He was always alive to the needs of the people. His bold behaviour in personally distributing medicines in the pox and other epidemic-stricken areas during his camps is really praiseworthy and pleasing to one and all. He took keen interest in the up-keep and further improvement of the Jeypore Taluk Co-operative Society of which he is the President.

He has a large and wide circle of friends and well-wishers in the Agency who are much impressed with him as an exemplary, useful social worker combined in a strict, efficient officer, who stood a great acid test of a high order of moral courage. The people of the heart of Koraput Agency especially the hill-tribes with a deep mind and a big heart but with dumb mouth are much feeling his separation due to the transfer. He was always assisting them in solving their social and economic problems and advising and explaining them on the necessity to pray for the success of the Allies and for the peaceful settlement of their homes.

Mr. Mahanty will always carry their good wishes, love and regard with him.

ଜେମ୍ସ ବଲ୍ଡ୍ୱିନ୍‌ଙ୍କ ବନ୍ଧୁ କବି ଆଲ୍ ୟଙ୍ଗଙ୍କ ଚିଠି;
ବଲ୍ଡ୍ୱିନ୍‌ଙ୍କ ନାଟକ 'ବ୍ଲୁଜ୍ ଫର ମିଷ୍ଟର ଚାର୍ଲି' ଅନୁବାଦ
ପାଇଁ ଲେଖକୀୟ ଅନୁମତି ପାଇବା ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟା
ହେବନାହିଁ ବୋଲି ୟଙ୍ଗ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ
ଜଣାଇଥିବା ଆଶ୍ୱାସନା

Al Young
514 Bryant Street
Palo Alto
California 94301

31 August 1987

Dr. Gopinath Mohanty
2796 Glauser Drive
San Jose, California 95133

Dear Dr. Mohanty:

The beautiful new Oxford University Press edition of your novel PARAJA arrived this morning, and I'm delighted and touched by thoughtful kindness in posting it.

Having read Bikram K. Das's introduction and your own page of acknowledgements, I think I understand what it must mean for you, a most prolific writer, to at last see realized a complete novel of yours in English translation. I certainly look forward to immersing myself in the pages of PARAJA, which appears to be a profoundly dramatic work of fiction.

You have continued to surface in my mind since our meeting at Gertie's in Berkeley earlier this summer over dinner under the auspices of P.E.N. It is my pleasure to be re-connecting with you in this warm and meaningful way.

Only recently did I learn that James Baldwin has begun to teach in this country every autumn semester. So, in fulfilling my promise to send you his address, I pass on the following: Mr. James Baldwin, Visiting Professor of English, Department of English, University of Massachusetts; Amherst, Massachusetts 01003. Is there any question of his withholding approval of your Oriya rendering of his play, <u>Blues for Mister Charlie</u>?

Again, thanks for thinking of me. My cordial regards go out to your daughter and son-in-law.

With best wishes,

AJ

Al Young

VISVA-BHARATI

FOUNDED BY
RABINDRANATH TAGORE

ACHARYA
JAWAHARLAL NEHRU
UPACHARYA
SUDHI RANJAN DAS

SANTINIKETAN
WEST BENGAL, INDIA
Phone: BOLPUR—21

No. S/C-13-6/ 4914

August 18, 1961, 19

My dear Shri Mahanty,

Many thanks for your letter of the 17th instant.

As I said in my Welcome Address and I repeat that the presence of eminent literateurs like you and other delegates truly gladdened our hearts. It helped us in realising in a practical way the unity of our cultural heritage and ancient civilisation. The papers read and the discussions held were of a very high order and helped us in mutual understanding.

It was a pleasure to make personal contacts with you, although it was for a very short time. My colleagues and I shall always be glad to welcome you whenever you may find an opportunity to come to Santiniketan.

Thanking you again for sacrificing your time to come all the way to Santiniketan and participate in the Birth Centenary of our Founder-President and with best wishes,

I remain,
Yours sincerely,

S. R. Das
(S. R. Das.)

Shri Gopinath Mahanty,
Under Secretary to the Govt. of Orissa,
Planning & Co-ordination,
(Gram Panchayat) Department,
New Capital,
Bhubaneswar.

MAHARAJAH
OF
JEYPORE

FORT.
JEYPORE (ORISSA)

9th of October, 50.

My dear Sir,

I acknowledge with thanks that I have received your four post-cards. D/6-10-50.

I am glad to note that you have not forgotten Jeypore although you are now in the metropolis town holding a higher office.

It is very good of you to have referred in so many kind words regarding me but I am very much stricken for your senti--ments and feelings when you think of this Universe. The present days are such that no--body is happy. I advise you, therefore, to be of a religious mind, as after all, we are all playthings in this Universe. Nevertheless, I hope by the grace of Almighty you will cross over your difficulties in due course.

There is no likelihood of my going over there now.

We are all doing well and hope the same with you all.

Yours sincerely,

Sriyut
Babu Gopinath Mahanty, M.A.,
1st Class Magistrate,
CUTTACK.

‘ଗବିତା’ ବା ଗଦ୍ୟ-କବିତା ନେଇ ସଂପାଦକଙ୍କୁ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶିତ ଚିଠି; ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ ଅନେକ ବିତର୍କ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ ସଂପାଦକ ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସଙ୍କର ସମାଧାନମୂଳକ ଶେଷ ଲେଖା ‘ନବ ଭାରତ’ରେ ପ୍ରକାଶିତ

ଗଦ୍ୟ-କବିତା ନା ପଦ୍ୟ-କବିତା ?

ମାନନୀୟ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

ନମସ୍କାର !

ଗଲ ଥର "ନବ ଭାରତ"ରେ ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ [illegible] 'ବନ୍ୟା' ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଗଦ୍ୟ-କବିତା [illegible] । ଗୋଟିଏ ନୂଆ କବିତା ପାଇଲେ କଣ [illegible] ଦେଇ ଗାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ତେଣୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲି, ଗଦ୍ୟ-କବିତାକୁ କପରି [illegible] ବାହାରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଯାହା ବୁଝୁଛି, ଯାହା [illegible], ତା ଆପଣମାନେ କେବେ ଅରେ ଲେଖି [illegible] ନ କଲେ "ଅନୁଭବ" କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅରେ ଧାଡ଼ି ମେଲକରି ଗାଉଛି ତ—

"ପ୍ରଭାତ ମୌସୁମୀବାୟୁ କମ୍ପାଇଲେ—"
"ସମ୍ପାଦକମାନେ କହିଲେ, ମଫସଲରେ
କାଗଜର କାଟତ ନାହିଁ;"
ଇତ୍ୟାଦି ।

କବିତା ଅଗରେ "ଗଦ୍ୟ—" ଯୋଡ଼ିଦେଲେ, ସେ କବିତାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୋଡ଼ ଉଦ୍ଭବ ତା ନୁହେଁ । [illegible] ଯାହାକୁ କବିତା କହେ ତହିଁରେ ୧ ଛନ୍ଦ [illegible] ନ କଲେ—ଏ ଉକ୍ତହେଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରହିବ । ଅଗରେ "ଗଦ୍ୟ" ଯୋଡ଼ିଦେଲେ ଏତିକି ହେବ, ଧାଡ଼ିକାଧାଡ଼ି [illegible] ଯୋଡ଼ିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତା ମାନେ ଏପରି ନୁହେଁ [illegible] ଛନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ ଅଥବା । ଯେପରି

"ମକାକୁ ପରି ଖବରକାଗଜରେ, ବ୍ଲକ୍‌କଳା ଅକ୍ଷର, ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ବାହାରିଲା ବନ୍ୟାର ସମ୍ବାଦ ଦୈନିକ [illegible] ବାଦେ ଅଭି ଗୋଟିଏ ଅଦରକ"—ଇତ୍ୟାଦି ।

ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ-ଶବ୍ଦ ଓ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ-ଶବ୍ଦ, ଶବ୍ଦ-ବିନ୍ୟାସ ଅନୁସାରୀ ସୃଷ୍ଟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଯୋଗେ [illegible] ଭିତର ଛନ୍ଦ (Internal Rhythm) [illegible], ଯେପରି ଆଜିକାଲିକା Vers Libre ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶର ଇଂରେଜ କବିଙ୍କ ଗଦ୍ୟ କବିତାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ପୃଥିବୀର କବିତାର ଇଂରେଜି ଅନୁବାଦ କେହି ପଢ଼ିଥିବେ, କିନ୍ତୁ ଅନୁବାଦରେ ମୂଳ ଭାଷାର ଭିତରି ଛନ୍ଦ ରହିବା ଅସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ତାର କପରି ଉଦାହରଣ ମିଳୁଛି ଓ ତାଙ୍କର "ବନ୍ୟା" କପରି ସେ ସବୁ ଉପାଦାନ ଯୋଗାଇଛି ଏ ସବୁ କଥା ଭଲ ଗକେ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ତା ହେଲେ ଓଡ଼ିଶା ପୃଥିବୀକୁ ଗୋଟାଏ ନୂଆ କଥା ଦେଖାଇ ପାରିବ । କାହିଁକି ନା ଆମର 'ଦୈନିକ ଆଶା'ଠୁ 'ନବ ଭାରତ' ଯାଏ, ଯେତେ ଭୂଗୋଳ, ଇତିହାସ, 'କଥାବଳି', ଖବରକାଗଜଙ୍କ ପାଞ୍ଜି, ଉତ୍କଳ କାହାଣୀ, ସବୁ ଖାଲି ଛାପିବା ଢଙ୍ଗ ବଦଳାଇ ଦେଲେ ଗଦ୍ୟ-କବିତା ହୋଇଯିବ । ଗୋଟିଏ "ନ୍ୟାଶନେଲ ଗଦ୍ୟ-କବିତା ଷ୍ଟୋର୍‌" ଖୋଲି ତାହିଁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେବା ।

ସବୁ ଭୂତଳ ଗଦ୍ୟ-କବିତାରେ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ତଳେ ଲେଖିବି ଗଦ୍ୟ-କବିତାରେ, ଆପଣ କବିଙ୍କୁ ଲେଖିବେ ଗଦ୍ୟ-କବିତାରେ । ବୁଝି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଯଦି କବି ଏପରି ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ପଟେଟା ନ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ଆମେ ଜାଣିବା—

'ବନ୍ୟା'ରେ ଭିତରି ଛନ୍ଦ ନାହିଁ, ଖୋଳି ଅଣିଲୁ ତ ବସ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ତହିଁରେ ପୁଣି ଭଏ ବଡ଼ ପାଣିଚିଆ । ଗଳିକୁ ଗଳିକୁ ଦେଖ ଆଜକୁ ବଢ଼ି ଆସୁଥିଲା ସେ ନେ-ସୁଦ୍ଧ "ବ-ଛନ୍ଦ" ସବୁ ନେଲାପ୍ରାଣ କଲା ।

ଅଭି ଶେଷର ଅଂଶଟା ଦେଖନ୍ତୁ ଚଞ୍ଚଳ ଦୁହାତକୁ ଛୁଇଁଦେଲେ କଲମ ବା କାହିଁ ? ନା ଉଟକି ଉଦ୍ଧରଣ କଳିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇ ଲେଖକ କଳ୍ପନା ଆଣିଛନ୍ତି । ଯଥା—

"ଯେଉଁଠି ସବୁ ଅଟଳ ନଇବୁଡ଼ୀ ହୁମ୍ପୀମାନେ ଭୂଷାର ମୌକ ବିମାନସ୍ତୁପ ସବୁଜରେ କରି ଅସ୍ଥିର,"
"ଯେଉଁ କଟକରେ କୋଟି କୋଟି କୁଳ ମୂଷାମାନଙ୍କର
ପରକ୍ରମ ବନ୍ଧାଲ କରି ବଡ଼ ବଡ଼ କଳାକାରଖାନା ସବୁ ତିଆରି ହୋଇଛି ।"

ନା—ଯାର କଳ୍ପନା ବୋଧହୁଏ କହୁଛି ଲୁଣ-ବସ୍ତାରେ—

"ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଲୁଣବସ୍ତା ଖରିଦ ହୋଇ କାଠଯୋଡ଼ି ଓ ମହାନଦୀର ହିଲସ୍ତ କୂଳରେ ଦଳେ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ସବୁପାଣି ଭୂପେ ।"

ଅର୍ଥାତ୍ ବଢ଼ିପାଣି ମାଡ଼ି ଆସିଲେ ସ୍ତରଶେଷକ ହେଉଛି ବନ୍ଧ ଉପରେ- ଲୁଣବସ୍ତା । ଆପଣ ଦୁଏତ ଜାଣନ୍ତି, ମୁଁ ପଚାରୁଛି ଏ କି ଲୁଣ ?

କେହି କହେ ଭଲ କବି ଯଦି ଆଜଠୁ ଏପରି ଗଦ୍ୟ-କବିତା ଲେଖିବାକୁ ଆ ମୁ କରିବେ ତେବେ ଘୂଲନ୍ତି, ଆମର କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଶୋକସଭା ଡାକି ଆଗରୁଇ ନାମ ବଢ଼ାଇ ଦେବା । କିନ୍ତୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ରାଉତରାୟଙ୍କୁ ମୁଁ କେବେ ନୂଆ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ଭଲ କବି ବୋଲି, ଅନ୍ତତଃ ମୋର ଆଦରର କବି । ତେଣୁ "ପଲ୍ଲୀ-ଚିତ୍ର", "ବାଜିରାଉ", "ପାଣ୍ଡୁଲିପି"ର ଲେଖକଙ୍କୁ ମୁଁ ଅନୁନୟ କରୁଛି—

କବି ଆସନ୍ତା ନବଭାରତରେ "ଗଦ୍ୟ-କବିତା ଓ ବନ୍ୟା" ଏ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ଗଦ୍ୟ-କବିତାର ଉପାଦାନ, ବିଦେଶୀ ଗଦ୍ୟ-କବିତାରେ

(୧) କବି ଗଦ୍ୟ-କବିତା କଅଣ ଜାଣି ନ ଥିଲେ
(୨) ନୋଟଲେ ନକଲ ପ୍ରତଫଳର (?) Advantage ନେଇ ଅମକୁ ଅଣ୍ଟି ଆଉଁ ଆଉଁ ଅନ୍ଧ କରି ଓଡ଼ିଶା ଦାଣ୍ଡରେ ଦନ ଦ'ପହରେ ଡାକେଇ ମାରୁଥିଲେ ! କିନ୍ତୁ ଆମର ଏପରି ଆଉ ମିଛ, କାରଣ କବି ନିଶ୍ଚୟ ଜବାବ ଦେବେ ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କର ବଶମ୍ବଦ
ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

ପୁନଃ—
ମୋର ଆପଣଙ୍କ ପାଖ
କୁ ଏ ଚିଠାଉ ଖ
ଣ୍ଡି ଦେଖିବେ କି, ଗ
ଦ୍ୟ କବିତା ହୋ
ଇଥିବ କାଲେ । ଇ
ତି, "ମୁଁ"

ମାୟାଧର ମାନସିଂହଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ଲେଖିଥିବା ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ଗୋଟିଏ ପୃଷ୍ଠା; ପୂର୍ବରୁ ଅପ୍ରକାଶିତ

ମିଶନ ସ୍କୁଲର [illegible]
ମୁଁ ଏ ଦେଶର ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ [illegible]
[illegible]
[illegible] ଓଡ଼ିଆ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ମାନସିଂ [illegible]
[illegible] ବିଦାୟ ନେଲେ । [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।

କୌଣସି ଏକ ସାହିତ୍ୟିକ ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ଗୌରୀକୁମାର ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ପଢ଼ି ସାରି ଦେଇଥିବା ଅଭିମତର ଗୋଟିଏ ପୃଷ୍ଠା; ଯେହେତୁ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଏହାକୁ ଗୋପନୀୟ ରଖିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ଉପନ୍ୟାସ ଓ ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କ ନାମ ଉହ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ଔପନ୍ୟାସିକ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଚାର ବେଳେ ସେ ନିରପେକ୍ଷ ଥିଲେ ଓ ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କ ଭାଷା 'ସଂସ୍କୃତିଆ ଓ ମୁର୍ଦ୍ଦାର ପରି ଓଜନ' ବୋଲି ସମୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି

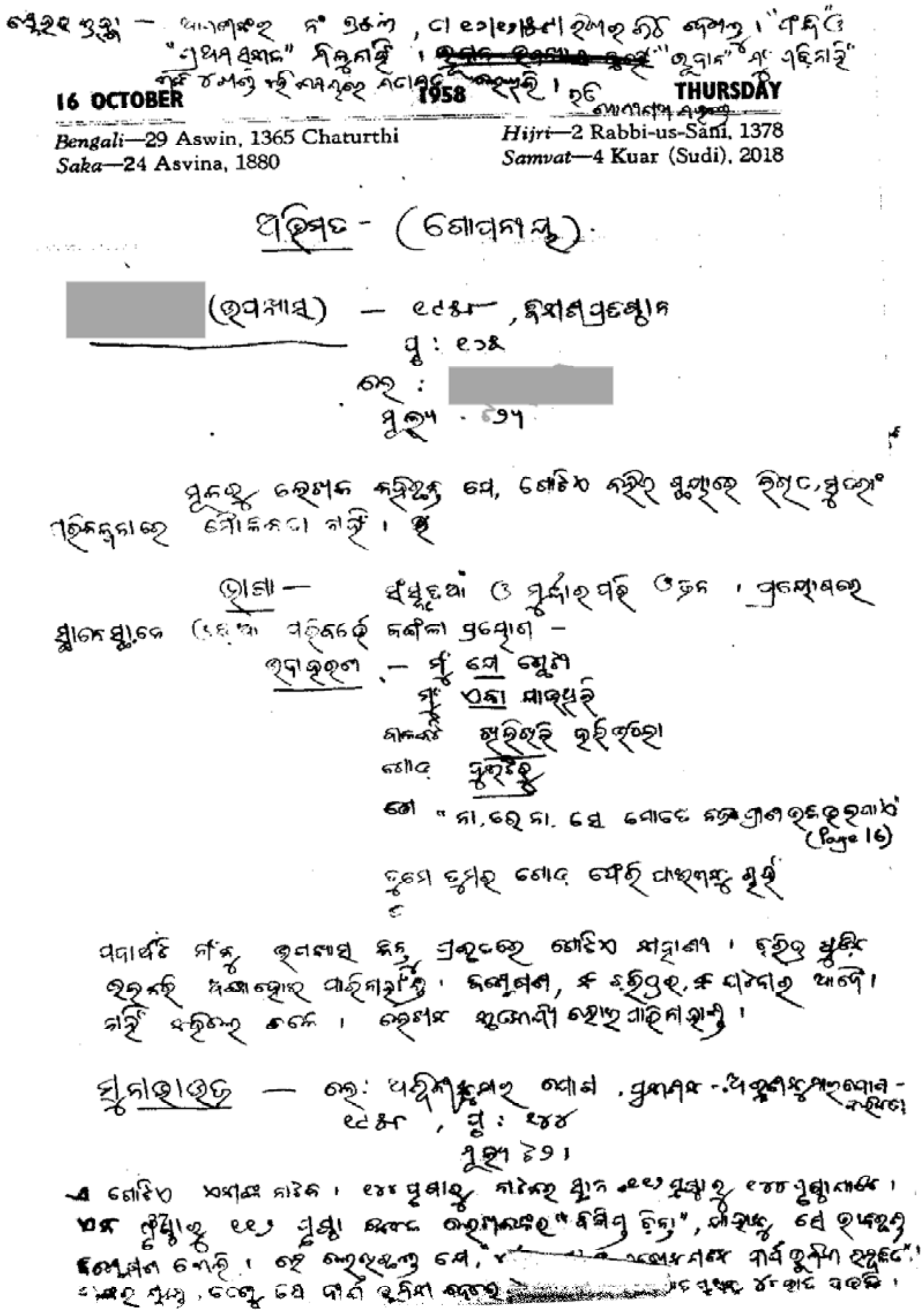

16 OCTOBER 1958 THURSDAY

Bengali—29 Aswin, 1365 Chaturthi *Hijri*—2 Rabbi-us-Sani, 1378

Saka—24 Asvina, 1880 *Samvat*—4 Kuar (Sudi), 2018

ଅଭିମତ - (ଗୋପନୀୟ)

ଅବିବାହିତର ଆରାମ ଚୌକି

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟା

(ଗଳ୍ପ-ହସ)

ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ବି. ଏ.

ଏହାର ବ୍ୟଙ୍ଗସ୍ୱରକୁ ନେଇ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଅନୁଶୋଚନା କରିଥିବା 'ଗଳ୍ପ-ହସ'

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୁଏ, ଗୋଟି "ଗୋଟି କରି ଗୋଟି ତାରା ତୁମେ ସୃଷ୍ଟି କର ମନ ଭରିବେ", ବାଦୁଡ଼ି ପଲ ଆକାଶ ମଝିରେ ଗ୍ଳାନୁଆ ଟାଣନ୍ତି, ଚଲୁଆ ଗାଆନ୍ତି ସାରମଣ, ଗୁଣ୍ଡଆ ଟାଣନ୍ତି ଗୁଲ, ଗାଲୁଆ ନଈ-କୂଳରେ ମେଲନ୍ତି ରଥ । ତଥାପି ମୋର ଆଶା ରହେ ଅପେକ୍ଷା, ମୋର ଶୋଷ ରହେ ଯେମିତ ସେମିତ ।

ଅଦ୍ୟାବଧି ଅବିଆହା ତରଳ ମନଟା ମୋର ପଡ଼ିର ତଳ ପର କେତେ ଆଡ଼କୁ ଘୂରି ବୁଲୁଛି, କେତେ ଓଢ଼ଣା ତଳେ ତଳେ, କେତେ ଧଡ଼ି କରେ କରେ, କଞ୍ଚି ସାଲୁଣ୍ଠୀରେ, ରଙ୍ଗରେ, 'ଖୁଣାରେ' ଗୁମ୍ଫାରେ, ବବ୍ ହେୟାର୍‌ରେ, କେତେ ହାତର ଚୁଡ଼ିକାଚରେ, କେତେ ହାତର କରୁଣିଆ ବନ୍ଧୁଣିଆରେ, ମୁଣ୍ଡର ସିନ୍ଦୂରରେ, ଗୋଡ଼ର ମୁଦରେ, କେତେଠି । ତାହିଁ କେହି ତ ଟିକିଏ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ମୋର ଛାତି ଯେ ପୋଡ଼ିଲା । ମୋ ପେଟ ଯେ ଜଳିଲା—ଛିଃ—ଅହହ ।

ଫେସନ୍ ଦେଖାଇଲେ କାମ ହାସଲ ହୁଅନ୍ତା ? ଫେସନ୍ କଣ ? କଣ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ବୋଲାଇବାର ଚିହ୍ନ ତ ? ସେତ ଅନେକ କଣଆନ୍ତି ହରେକ ଉପାୟରେ । ସମସ୍ତେ ଲକ୍ଷିଲେ ରୋଗଣିଛଣା ଜଣ, ଜଣେ ଯାହା ପ୍ରଜାପତିଆ ରଖିଲା କେତେ ତ ଆଖି ପଡ଼ିଲା । ସମସ୍ତେ ତ ପାଦ ଖାନ୍ତି । ପାନଦାନ୍ତ ଏକା ନଜର ହଁଏ ମତେ, ମୁଣ୍ଡ ନ ଟେକି କଣେଇ କଣେଇ ଚାହେଁ । କାରଣ ମୁଁ ଖାଏଁ ଅଖଇଣିଆ ଖାଦ୍ୟ । ସବୁ ଦୈଥ ନଈକୂଳରେ ସବୁ ଟୋକାଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି, ଆଖି ଲାଗେ ତାହାଠିଁ ନା ମୋଠି; ଏ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗାଲ ଧୋଥରେ ଖଦଡ଼ ଚେର୍ ପକାଇ ମୋ ଛଡ଼ା ଆଉ ଟୋକାମହଲରେ କିଏ ବୁଲେ ? ଏତେତ ଉପାୟ କଲି, ସବୁହେଲା ମାଟି । ବନ୍ଧୁମାନେ କହିଲେ ଲିଭିଂ ଆଉଟୋଲକ୍, ଟିକିଏ ଡେଥିଲେ କହିଲେ ପାଳଭୂତ, ମେସ୍‌ମାନେ କହିଲେ ପାଗଳା ଗଧ, ଶତ୍ରୁମାନେ କହିଲେ ବଣଲପାଠିଆ ଖଦ । କି ସବୁ ମାଟି ! ପ୍ରିୟେସ୍ପ୍ରୌଦ୍ରାଯ୍ୟଫଳାହି ଗ୍ଳୁରୁତା, ମୋର ଏତେ ଆତ୍ମା ସବୁ ମାଟି । କାହିଁର ଏଫାଲଆ ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍ ତାହାରେ ଫୁଲସ୍କ୍ୟାପ ପକାଇଲା, ଆଉ ମୁଁ ହାସ୍ୟ !

କାହିଁ ପ୍ରିୟେ, କଣ ନ କଲି ତୁମ ଲାଗି । ଶେଷରେ ହଂଗର୍ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍ ବି କଲି । କିନ୍ତୁ, ତୁମେ ପାଷାଣୀ, ତୁମେ ମଶାଣି, ତୁମେ ପାହାଡ଼ୀ, ତୁମେ ଜଂଗଲୀ । ମୋର କବି କଳ୍ପନାରେ ଆହ୍ଲାଦିନୀ ନୁହଁ ତୁମେ, ତୁମେ କଣ୍ଟକିଆଣୀ, ମନ୍ଦାକିନୀ ନୁହଁ ତୁମେ, ତୁମେ ଟେଙ୍ଗଟପ୍ଟିଣୀ, ସ୍ୱର୍ଗର ଧାରକାର ନୁହଁ ତୁମେ, । ମୋ । ପେଟ୍ରୋପୁର ୮ଭଗିମାହାନ୍ତି ତଲବାସର ତୁମେ ଓଲ୍ଟ ଫୁଲ, ପ୍ରିୟେ, ନା, ଅପ୍ରିୟେ, ତୁମେ—

ମୁଁ ଜଣାଚୋର—ଜବରାର ଜଣା, ଆଖି ନାଲି ହୁଏ—ଜବରାର ରଙ୍ଗ, ଜଣାଶୋଲରେ ନବ ହୁଏ—ଜବରାର ନବ । ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେଁ—ଜବରାର ସ୍ୱପ୍ନ । ଭୁଲ କରେଁ ଲମ୍ବାଚଉଡ଼ା ଫାଙ୍କା ଆବାଜ୍ କଥା କହେଁ—ଜବରାର ହାଣ୍ଡିଆ ପିଇ ।

ଅଧରାତ ଜଣା ଖାଇଁ ଖାଇଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲି, ମୋର ପ୍ରିୟ "ସବୁକଳାମଣ୍ଡଳ"ର । ତାର ଦ୍ୱାହିରେ କେତେ ପରଣ ମୁଁ ପାଇଚି—ଜବରାର ଅସରନ୍ତି ଦରିଆ । ଓଡ଼ିଶାର ଯେତେ ଯେଉଁଠି ହୁଏ ପିଠାପଣା ନାଚ ନାଚ ବଢ଼, ତରା, ସବୁ ମୁଁ ଖୋଜି ବୁଲେ । ଧୋବଲ୍ଲି ପିଠୋଇ ମାଲସୀ ପକ୍ଷୀବାଲାର ହାତବାଲ

ଜାଇ ଉଠିଛି, ପିଠୋଉ ଗୋଡ଼ ଗୋଡ଼ ବରଷୁଣୀର ଲୁହ ଭଳି ପଡ଼ୁଛି, ଅନ୍ଧାରକାର ମଥାରୁ ପଡ଼ୁଛି ଫୁଲ (ସେ ଥିଲା କାଳିଦାସଙ୍କ ଅମଳରେ), ଏ କାଳର ପ୍ରେମଲକ୍ଷଣା, ଏ ଚିଠି ପ୍ରେମକଣ୍ଟା । ଢଳଢଳ ଆଖି, ଥରିଲା ଥରିଲା ଓଠ, ସରୁ ସରୁ ଆଙ୍ଗୁଠି, ଚିଠା ଫାଟୁଛି କଦଳୀ ପତ୍ର, ଫୁଲ ପାଖୁଡ଼ା ପରି ବୋହୁଛି, ଦଶ ହଳଦୀ-ପାଣି । ମୋର ଅନ୍ଧଆଡ଼ା ଦଉଡ଼ୁ ପର ପାଗଳ ପରି ଓର ହଣେ । ଲୁଗା କେଉଁଠି ଉଡ଼ୁଛି, କେଉଁଠି ଝରୁଛି, ତାର ଉପରେ ପ୍ରେମିକାଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଁ ଖସିପାଏ, କଲା ପାରେଁ ।

ଦୁଏର ଚୂନା ଖୁଣ୍ଟିଛି ମାଧୁଆ-ଳେଠି, ତା ଗୋଡ଼ ଗୋଦର, ମାଛା ଲଗା ଖମ୍ବ ଆଳୁ ପଣ, ପିଠୋଉ ଦାଣ୍ଡି ଫେଣିଛି ଘାସ, ତା ଦାକରୁ ଘଟେଇ ଷର ଭଉଣୀ ମୁଣ୍ଡରୁ ପଡ଼େଇ ଜାଲ, ଦୁଏର ଝୁଲିଥିବ ହାତରେ ନାଳି, ବାମ୍ବ ବାଡ଼ାଦା, ମୁଣ୍ଡରେ ଝାବୁଣୀ, ଲୁଗା ଗଣ୍ଠି, ପିଠା ଆଉ କଉରେ ଏ ସବୁର ଗଭୀର ଛାଯା ମଣ୍ଡୁଛି: କିନ୍ତୁ ମୋ କନ୍ଧା-ମହୁଆ ସପନ ଘଉଳ ଏମିତ କିନ୍ତୁ ଝୁଲି ଖିଆଲ ଉଣେ ଦାନ୍ତି ।

ସ୍ୱପ୍ନରେ—ଝୁଣ୍ଟିଥିବ ଆସିଲା—"ଭଉଣୀ !" ହୁଁ, 'ଭଉଣୀ'ର ପଦ୍ମଲ ପଣତସ୍ତୁ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆସିଲା—ସ୍ୱପ୍ନରେ—ମୋ ଆଖିକୁ, ଦେହଣ୍ଟା ମୋର ଥରିଲା, ସବୁ ରକ୍ତ ଜମା ହେଲା ଛାତିରେ ।

ହଠାତ୍ ! ଖୁଣ୍ଟ୍ ଖୁଣ୍ଟ୍ !—ଧୁଣ୍ଟ୍ ଧୁଣ୍ଟ୍ ! କିଏ ସେ ଆସିଲା ମୋର ବାଉଁଶ ଟାଟିକୁ ଏ ମଣି-ନିର୍ଜନତା ଭାଙ୍ଗିବାକୁ—ପ୍ରିୟା ! ମାନସୀ !

ଖୁଣ୍ଟ୍ ଖୁଣ୍ଟ୍ ! ଧୁଣ୍ଟ୍ ଧୁଣ୍ଟ୍ !

ନିଦଟା ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ କଥା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମଲା, ଏ କିଟିକିଟିଆ ଅନ୍ଧାରରେ କିଏ ହେ ବାପ ?

ଦେହରକୁ ମୋର ଝାଳ ଭରି, ଆଖି ବୁଜି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି, ସାପ କିଏ—! ନା, ଏତେ ବାଟ ଯେ ବାଉ ପଡ଼ିଲା, ମୁଁ ଫଳଣା ହେଲେ ସେ ସମେତ ଜଣକ କିଏ, ହଙ୍ଗାଭ୍ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍ କରି ଖାଦ୍ୟା ଫୋଉଲ ସ୍ୱଥା ହଟାଇବ କିଏ ? ମୋର 'ସାଧୋଇ' ଓଢ଼ଣା, ମୋ ବନ୍ଧୁ ରୁ ଯେ ଓସ୍ତରଲିୟ, ହୁଗଳୀରୁ ଆସିଲା, ମଧୁପାଳ ଗାଉଛି ଟକ (ଗତ) ବାଘ ଅଛି, ବାଘକୁ ବା'ସ, ଦେଶର ବାଘ, ନା, ମୁଁ ବଞ୍ଚେ ।

ହଠାତ୍ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଉପରେ ବାଘ କଥା ପାହାରେ ପଡ଼ିଲା, ଝିଙ୍କି ଏଣ୍ଡୁପଣ, ଥରେ, ଦୁଥର, ତିନିଥର ମାରିଲା ତ । ମୋ ନାହା ଏଇଠି ଉଠିଲା, ମୋ 'ସବୁକଳାମଣ୍ଡନ' ଶଙ୍କ ଛାତିରେ ଫାଟି ଗଲା । ଭଲ୍ କାଳିଆ ଢୋଇ ଉଠି ପଡ଼ିଲି ।

"ରଭ୍ ବାବୁ !"

ନା, ମଲି ଏଥର !

'କୋ'ଇ. ରଭ ବାବୁ !'

ସାର ତ ଖାଲି, ଏଣେ ଘୋଡ଼ା ପଟା ସେ ଦରଜା ପଞ୍ଚ ପଦ ଥରୁଛି, ଲୁଚିବି କେଉଁଠି ? ସବୁ ମିଛ କହୁଛି ।

କହିଲି—'ମୁଁ ରଭ ବାବୁ ନୁହେଁ, ମୁଁ ତାଙ୍କ ପୁଅଁ ଝିଅଁ,' ଉତ୍ତର ହେଲା, "ଜାଣିଛି ଜି, ମୁଁ ଚିହ୍ନେ ଅବିବାହିତର ଆତ୍ମଜୀବନୀ ।" ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଖଟ୍ ଖଟ୍ ଖଟ୍ ଖଟ୍ କରି ଜଣେ ଘୋଷାଏ ବୁଲି ବୁଲିବା ପରି ଜଣାଗଲା ।

'ରଭ ବାବୁ, ମୋତେ ରକ୍ଷା କର, ଅବିବାହିତର ଆତ୍ମଜୀବନୀ ବୋଲି ଏ ନାରକ ଉଣୀଥରେ ମୋର ଗାନ୍ଧିବାଦ ହେଉଛି, ଅର୍ମାନିଷ୍ଟର ଆଣି ଦେଖ, ମତେ କାମଜର ହେଲାଣି—ବୋଧହୁଏ । ତାହାରେ ପୁଣି ଛାରପୋକ ।'

କିଏ ସେ ? କଣ ଭୂତ ପ୍ରେତ ? ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ତଣ୍ଟି ପାଖେ ଅଟକି ଗଲା । ଓଷ୍ଠ ଦାମ ଜପି ଜପି ଧରିଲି ଝଙ୍କାମଙ୍କ । ମୁଁ ଖାଣ୍ଟି ସ୍ୱଦେଶୀ, ଦେଶୁ ଦେଶର ମାଟି, ଦେଶର ପଦାର୍ଥ ଭଲ ପାଏଁ । କିନ୍ତୁ ବିଦେଶୀ, ଦେଶୁ ମାଟିର ଗାଡ଼ ନାହିଁ, ତାହାରେ 'କଳା' ଦେଖି, ହଆସିଲା ପରିବର୍ତ୍ତି ସ୍ୱଦେଶୀ ଝଙ୍କାମଙ୍କ ବ୍ୟବହାର କରେଁ ।

ହୁଁ, ଧରିଲି ଝଙ୍କାମଙ୍କ, ଲାଗିଲା ଗାଡ଼ । ସେ କଣରେ ବାଡ଼, ସବୁରୁ ଷତ ଆତ୍ମଜୀବନୀଟା ରୁଲି ବୁଲୁଛି, ଘରଲି, ସ୍ୱପ୍ନ ନୁହେଁ ତ, ମୁନିଆଁ ମୁଣ୍ଡିଆଁ ଢଙ୍ଗରେ ଆପେ ଆପେ ଉଦିକଣ ଡ଼ମ୍ପି ହେଲି, କାନ୍ଦିଲି, କହିଲି, ଦେଉଛି ।

ଆତ୍ମଜୀବନୀ ଡ଼ାକିଲା—'ରଭବାବୁ, ଭଗ ଧୁଥର ଝାଳ ଲାଗି ମତେ ସର୍ଦ୍ଦି ଧରିଲାଣି, ତହିଁରେ ପୁଣି ଏ ଜରଟା—ତା ଉପରେ ଛାରପୋକ ।'

ଫମ୍ପା ଗଳାରେ କହିଲି, 'ଆଚ୍ଛା, କାଲି ସଞ୍ଜରେ ଶୋଇବଁ। ଆରାମଚୌକି—ତୁମେ ମୋ ଉପରେ ସବୁ ଦିନ ବସୁଛ, ଉପରେ ବସିବାର ମଜା ମୁଁ କେବେ ପାଇଲି ନାହିଁ। ମୁଁ ତୁମ ଉପରେ ବସିବି।'

ଆଉଜି ଘୁଞ୍ଚି ନ ଥାଏ, ମୋର ଭଙ୍ଗ ଭାଙ୍ଗ ଦେଖି ଦେବୁ ଓ ପୋଷାକର କୋଟଟାଏ ଅଜଣା ବୋଧହୁଏ ତା ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା, ସେ ଖୁସି ହେଲା।

ଆରାମ ଚୌକି ପୁଣି କହିଲା—"ଗଦ୍‌ବାବୁ, ତୁମେ ଭଦ୍ର, ତୁମେ ମୋ ଗୋପନ କଥା ବୁଝିବ, ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହେବ।"

ମୁଁ—'ହଉ, କାଲି ସେ ଅଦ୍ଭୁତ ଗୋଲ୍ଡ଼ଆ ଟୁଲଟା ସମବାବୁଙ୍କ ହୋଟେଲ ପିଣ୍ଡାରୁ ନେଇ ଆସିବ।'

ଆରାମ ଚୌକିର ଉତ୍ତେଜନା ବଢ଼ିଗଲା, କହିଲା, "ନା, ନା, ନା, କଣ୍ଡା ନା—ଗଦ୍‌ବାବୁ, ଦୁନିଆର ସ୍ୱର୍ଗ ପାଇଲି ନାହିଁ, ମୁଁ ଅଧୀର ପାଗଳ।" କୋଟଟାଏ ଏକଟ ଘାଇଁ ଶ୍ୱାସ ତାର ବେଢ଼ୁଗୋଟା ଅରେଇ ଅରେଇ ସୁଲିଗଲା, କଟକଟ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା। ତା ପରେ ସେ ଆରାମ ଚୌକିଟାର ଭଙ୍ଗା ହାଡ଼ ହଟା ବାକେଇ ହେଲା। ଚୌକିଟା ଟଳିଲା, ଗଡ଼ିଲା, ପଡ଼ିଲା, ଲୁଟିଲା, ଡେଇଁଲା, ନାଚିଲା, ଡାକିଲା, ମୋର ସବୁଜ ଟ୍ଲାମ୍ପୁଣି, ମାଟି କୁଆର, ଚଳପଣୀ କଲମ (ମୁଁ ଖାଣ୍ଟି ସ୍ୱଦେଶୀ) ସବୁ ଏକାକାର କଲା। ମୋର ଅପ୍ରକାଶିତ ପାଣ୍ଡୁଲିପି, ଅଣ ଆଖିପିଟା ଖାତା, ସବୁ ଦଳି ପିଷି ପକାଇଲା। ତାପରେ ଆରାମ ଚୌକିଟା କୋଟଟାଏ କଣରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ଦମ୍ଭେ କରି।

ତାର କୋଟଟାଏ ହାଡ଼ ସିଧା ପରଶୁ କଲା ମୋ ଆଡ଼କୁ, କହିଲା—'ବସ, ଆଜି ଆମର ଅନେକ ସଫା ସଫା କଥା ହେବ। ଆଚ୍ଛା ହା, ତଂତଂ ହୁଅଇ କଅଁ, ଖର ଦୁଅ, ମତେ ମାରିଦିଅ 'ଦରଜା' ବୋଲି, ମୋଠି ତୁମର ଲାଭ କଣ? ରୂପ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ସବୁ ତ ଆମର ମୋର ଉପରେ।'

ମୁଁ କହିଲି, ଢୋକ ଗିଳି—"ତୁମେ କଣ ବୁଝିବ?"

ଆରାମ ଚୌକି—"କଣ ମୁଁ ନ ବୁଝେଁ? ତୁମେ ଯେତେ କେତେ କବିତା ଲେଖିଛ ସବୁ ତ ମୁଁ କର୍ଣ୍ଣ-ପିଶାଚ ପରି ତୁମ କାନେ କାନେ କହୁଛି, ମୋର ନମ୍ବେଲା କାଠର ଆତ୍ମା ତୁମର କେଉଁ ଲେଖାରେ ନାହିଁ କହିଲ?"

ମୁଁ କହିଲି—"ସେ କଥା ମାନୁଛି, ମୁଁ ସେ ଋଣୀ ବଡ଼—ଯେତେ ଆରାମ ଚୌକି, ଯେତେ ଶୀଳ, ଯେତେ ଚକ, ଯେତେ ଢିଙ୍କି, ଯେତେ ଚୁଲି, ଯେତେ ମୂର୍ଚ୍ଛାର, ଯେତେ କୁକୁର, ଯେତେ ଦଉ, ସମସ୍ତଙ୍କର।"

ସେ—"କେବଳ ମଣିଷର ଋଣ ନୁହେଁ, କାରଣ ସେ ଗୋଲ୍ଡ଼ଆଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ, ଏଇ ମାଡ଼ଟି ତୁମର ଜୀବନ ଗଢ଼ୁ..."

ମୁଁ—"ମନ ମୋର ଭରିଲା, ତାର କିଛି ଖବର ଋଣ?"

ଆରାମ ଚୌକି—"ଉଚିଲା ନୁହେଁ, ଚଳିଲା, ମୋର ତ। କାଲିଆ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ ଦେଖିଲେ ଭରୁଷ ପଡ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ। ହେଲେ ସେ ଦିନ ସେ ମୁଁ ଛଇଳା ବେଇଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲି ସେ କଣ ଖାଲି ମୋର ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ ଭଙ୍ଗା ବୋଲି? ନା—ତୁମର ଅଭିଆଡ଼ା ମନର ତରଳ con-tagion ମତେ ଲାଗିଛି, କେତେ କେତେ, କାଠେ କାଠେ।"

ମୁଁ—"ମୋର କେତେ ଲଜ୍ଜା..."

ଆରାମ ଚୌକି—"ଲଜ୍ଜା ନୁହେଁ, ଦୁଃଖ, ଅଭିଆଡ଼ା ବୋଲି, ମୋର ତ ସେଇ ଦିନୁ କଲିକତାରୁ ସେ ଝଟି ପାଇ ତୁମେ ମାରିଲ, ସେ ଦିନୁ ଦିଶ ଲାଗୁଛି।"

ମୁଁ—"ସେ ବଦେଶିଆ ଭଉଣୀଟି ନା?"

ଆରାମ ଚୌକି ବ୍ୟଙ୍ଗ କରି କହିଲା, "ହଁ, ଭଉଣୀ।" ଆଉ ଅଧିକା ଯାହା ଲାଗି ତୁମେ ଝୁରୁଛ, ଝୁଉଛ, ତା କଥା ବି ମୁଁ ଜାଣେ, ସେ ଠିକ୍ 'ତୁମ ମୁଣ୍ଡରେ ଆଘାତ କରୁଛି'।"

ମୁଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲି—"ଆହା, ମୋର କାଠର ବନ୍ଧୁ, ତା କଥା ତୁମେ ଜାଣିଲ କାହୁଁ?"

ଆରାମ ଚୌକି ହସିଲା, 'ମୂଲାପଣ ବାନ୍ତ ବାହାର କର, ସେ ହସ ଏକା ମୁଁ ଦେଖିଛି ।

କହିଲା — "ଏ ତ ଗଲ୍ପ ଶୁଣ ଜୀବନର ପଦ୍ମବନ ଉଦାସ ଗୀତ, ଆଉ କିଛି ହେଉଛି ଦେଖା ହେବାକୁ, ଶବ ବାକୁ । ନା, ମାନ ସା, ଆଜ୍ଞା ତ କେହି ଶୁଣିବ ନାହିଁ । ବଡ଼ ଭଲ ଗୀତ, ତହିଁରେ ପୁଣି ତୁମେ ସବ ସ୍ୱପ୍ନଟା ଅସଲ, ସତଟା ମିଛ । ଲାଗିପଡ଼, ଲାଗିପଡ଼, ଲଗେଇ ନାମ ପଣ ଆପଣା ଅନ୍ତିଆରରେ ସନ୍ଧି ଲଗା ଅଛନ୍ତି, ସବୁଜଲାମଣ୍ଡଳ ସ୍ୱଳ୍ପ, ସମାଜ ତ ଲାଗି-ପାଗି ଖାଉଛି, ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ କାହିଁ ?"

ଦେଖିଲି, ସବୁ କଥା ମୋ "ବ୍ରକ୍ଷ" ଭିତରର ଏ ଆରାମ ଚୌକିଟା ଜାଣିଛି, ଭେଦେ — ଏ କଣ ମୋର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ! ସ୍ୱପ୍ନ ତ ମଣିଷମନର, ସତ ବ ଏଇ ମନର; ତେଣୁ ମୁଁ ଆଗରୁ କହୁଛି ସ୍ୱପ୍ନ ଆଉ ସତ ଭିତରେ ପ୍ରଭେଦ କଣ ? ସେଇ ଯୁକ୍ତିରେ, ମୋର "ବୃକ୍ଷ ତଳର ଫୁଲଗୁଡ଼ାକ" ଗଛର ଫଳ, ଭଳି ତ କାଠ, କାଠ'ର ଆରାମ ଚୌକି, ତେବେ ତ ମୋର ବୃକ୍ଷତଳର ଫୁଲଗୁଡ଼ାକ ଆରାମ ଚୌକି ।"

ଦେଖିଲି, ଆରାମ ଚୌକିଟାକୁ କେମିତି ଅଶ୍ୱଳ ଲାଗୁଛି, ହଠାତ୍ ସେଇଟା ପଛ ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେଲା, ଆଗ ହାତ ଦିଟାକୁ ଉପରକୁ ଟେକି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା — "ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦଅ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦଅ, ଯୁବତୀର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ" — କାଲିସି ଚୋବା ମାରିଲା ପରି, "ଯୁବତୀର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ, ନ ହେଲେ ବଳି ଦଅ ମତେ, ମୁଁ ଆଉ ଅବିବାହିତର ଆରାମ ଚୌକି ହେବ ନାହିଁ । ଉଃ, କ କଷ୍ଟ ।"

ଭାବିଲି, "ହାଃ, ଠିକ୍ ମୋର କଥା ।" ସେତେବେଳକୁ ସାପ ଜାଗିଲା, ମତେ ଭାରି ଡର ମାଡ଼ିଲା । ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଶୁଣିଲି, ନୂଆ ନୂଆ ପାଟି, କଳାଆ, ଭୁଆଁଲିଆ, ମୋଟା, ସରୁ, ଖାଡ଼ା, ନରମ, କେତେ ପାଟି, ଖାଲି ରାଗ ଆଉ ଅଭିଯୋଗ — "ଏ ଅଭିଆଡ଼ା ତଳିଲା ଘରେ ରହି ଆଉ ଅବିବାହିତର ସର୍ବନାଶ ହେବା ନାହିଁ । ଯୁବତୀର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ, ମାଦଳୀର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱଳ୍ପ, ଆଉ ଆମର ଅଧିକାର । କହି କହି ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ତଳି ଆଲୁଅ ପଶିଲା । ଦେଖିଲି, ସମସ୍ତଙ୍କ ସର୍ଦ୍ଦାର ପରି ଆଗେ ଆଗେ ମୋ ବ୍ରକ୍ଷଙ୍କ ଆରାମ ଚୌକିଟା, ଦିଟା ଗୋଡ଼ ଆଗକୁ ଟେକି, ତା ପଛକୁ ଘରର ପଶର ହୋଇ ପେଣ୍ଟାଟା (ମୁଁ ଖାଣ୍ଟି ସ୍ୱଦେଶୀ, ଧର୍ମ-ଅଳାଙ୍କ ସଂସ୍କାର ଭଲ ପାଏ), ତା ପଛକୁ ଖଞ୍ଜଣୀ ପେଟ ପରି ନାଚ ନାଚ ମୋ ଗବଡ଼ ଝୁଲମୁଣି, ତା ପଛକୁ ଭଉମାଛ ପରି ଫଳ ଫଳ ବଡ଼ ବେଇ ବେଇ ମୋ କ-ବହିଗୁଡ଼ାକ; ତା ପଛକୁ ଉଡ଼ ଉଡ଼ ମୋର ସମସ୍ତ ଖାତାପତ୍ର, ଲେଖାଲେଖି, ସବୁଜଲାମଣ୍ଡଳର ଉପମାଳୀ, ସନ୍ଧିଳଗର ଏକାନ୍ତରୁ, ଏତେ ଅପବ୍ୟୟରେ ଭୁଲିଭଟକା କରି ଛପା ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍, ମୋ ମାଟି ଦୁଆରଟା (ମୁଁ ଖାଣ୍ଟି ସ୍ୱଦେଶୀ) ଭଡ଼ି ଥିଲା ଆରାମ ଚୌକି ହାତରେ, ଆଉ ପଖି କଲମଟା ଉଡ଼ି ଥିଲା ଜଙ୍ଗି ପରି । ମୋ ସପ ଶେଯ ଆପେ ଆପେ ଗୁଡ଼େଇ ହେଉଥିଲେ, ତା ପରେ ତାହାରେ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ସାହାବ ସାହାବାଣୀ-ଖେଳ ନାଚ ନାଚ ଚାଲିଲା ପରି ଚାଲିଲେ ।

ଅବିବାହିତର ସପ, ଅବିବାହିତର ଶେଯ, ଅବିବାହିତର ତକିଆ, ଅବିବାହିତର ଗ୍ରନ୍ଥଶ୍ରେଣୀ, ଅବିବାହିତର ବାସନ କୁସନ, ଅବିବାହିତର ବସନ ଆସନ, ସମସ୍ତେ ମୋହିଲେ ଦୁଆର ମୁହଁକୁ । ତା ପରେ ଧାଇଁଲେ ଧାଇଁଲେ ଝନଝନ ଧଡ଼ଧଡ଼ ନାଚ ନାଚ ଯାଇ ପଡ଼ିଲେ ମାଣିକସ୍ୱୟଂବରାଳର ଧାଡ଼ି ଧୂଳି ଉପରକୁ । ମୁଁ ତ କାଠ, ପୁଣି ଏବେ ଚମକି ହେଲି, ମୁଣ୍ଡବାଳ ଝିଙ୍କି ହେଲି, ବୁଝିଲି ମୁଁ ଚେଇଁଛି ।

ଭାବିଲି — "ମୁଁ ତ ସ୍ୱପ୍ନ ଭଲ ପାଏ, ଏ ସତ କାହିଁକି ହେଲା ?"

ମୁଁ ଆଜି ଏକା, ଏକା, ଏକା —

ପଥରରେ ଖାଉଛି, ତଳେ ଶୋଉଛି, ଘରର ସବୁ ଛନ୍ଦ ତ ଜୀବନ ପାଇଁ ଯାଉଛି ଅନ୍ଧାରରେ । ପୁଣି କହୁଛି — "ପ୍ରିୟେ, ତୁମେ କାହିଁ, କେବେ ଚୌବୃକ ଦେଇ ଆସିଲେ ମୋ ଶୂନ୍ୟ ଘର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ? ଟ୍ରଙ୍କବାକ୍ସ, ଇକ୍ ତ କହିଥିଲି, ଏଥର ସଜା କରୁଡ଼ ଦେବ ।"

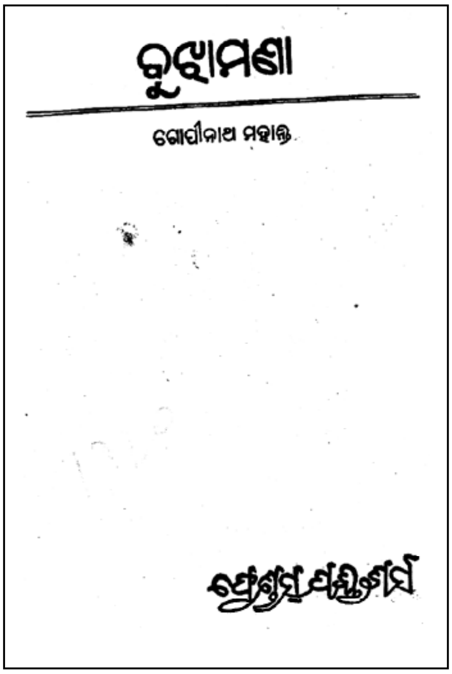

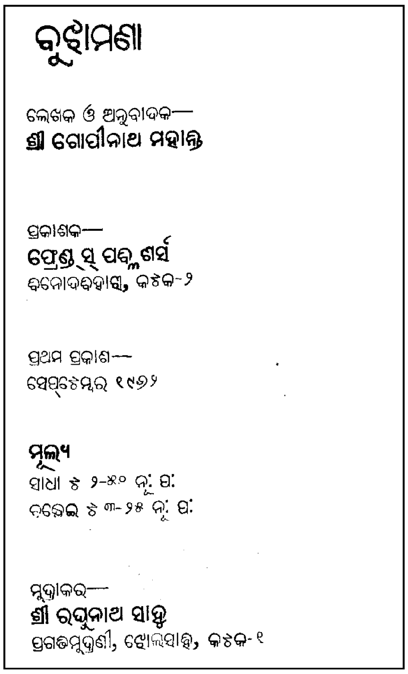

ବୁଝାମଣା

ଲେଖକ ଓ ଅନୁବାଦକ—
ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

ପ୍ରକାଶକ—
ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ
ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ-୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ—
ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୬୨

ମୂଲ୍ୟ
ସାଧା ଟ ୨-୫୦ ନୂ: ପ:
ବନ୍ଧେଇ ଟ ୩-୨୫ ନୂ: ପ:

ମୁଦ୍ରାକର—
ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ସାହୁ
ପ୍ରଗତିମୁଦ୍ରଣୀ, ଝୋଲସାହି, କଟକ-୧

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ କରକମଳରେ

ନିଜ ଦେଶକୁ ଉନ୍ନତ ଓ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ମନରେ ଯେମିତି ଆନନ୍ଦ ଆସେ, ନିଜ ମାତୃଭାଷାକୁ ଉନ୍ନତ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ମନରେ ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଆନନ୍ଦ ଆସିଥାଏ । କେତେକ ମୁଷ୍ଟିମେୟଙ୍କ ଜୀବନଭରି ତ୍ୟାଗ ଓ ସାଧନା ଫଳରେ ଦେଶ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇ ଗଢ଼ିଉଠେ । ମାତୃଭାଷାର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଠିକ୍ ସେହିଭଳି କେତେଜଣଙ୍କର ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସାଧନା ଆଉ ତ୍ୟାଗର ଦରକାର ପଡ଼େ ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିଛି, ଆପଣ କିଛି ନା କିଛି ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରୁଥିବାର ସବୁବେଳେ ମୁଁ ଦେଖିପାରିଛି । ନିଜର ଦୁଃଖ ସୁଖ ପ୍ରତି ଖାତିର ନକରି ନୀରବରେ ଆପଣ ଯେଉଁ ସାଧନା ଆଉ ତ୍ୟାଗ କରିଚାଲିଛନ୍ତି, ତା' ନିକଟରେ କେବଳ ମୁଁ ନୁହେଁ, ଯେ କୌଣସି ସାହିତ୍ୟସେବୀ ସ୍ୱତଃ ନଇଁପଡ଼ି ।

ଆଜି ସେଇଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସେହି ନୀରବ ସାଧକଙ୍କ ହାତରେ 'ବୁଝାମଣା'କୁ ଥୋଇଦେଇ ମୁଁ ମୋର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ଇତି ।

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

ସୂଚୀ

ବୁଝାମଣା	୧
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସାଙ୍ଗ	୭
ବନ ନିର୍ଝର	୫୧
ମନର ପ୍ରତିମା	୬୪
ବ୍ୟବଧାନ	୯୩
କୁଟିଳ ବନ୍ଧନୀ	୧୦୩
କଙ୍କାଳ	୧୨୬
ସାବତ ଭାଇ	୧୫୪

ପୃଷ୍ଠା ୨୧୮ (ଅନୁବାଦ ବିଭାଗ) ଓ ପୃଷ୍ଠା ୨୬୮ (ଉତ୍ସର୍ଗ ବିଭାଗ)ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ 'ବୁଝାମଣା' ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ଏ ବିଶେଷାଙ୍କ ଛପାହେବାକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ; ସେଥିରୁ ନିର୍ବାଚିତ ଅଂଶ ଯଥାସ୍ଥାନରେ ରଖା ଯାଇପାରି ନାହିଁ ।

ସୂଚନା

ଇଂରେଜୀ ଭାଷାରୁ ଅନେକ ବହି ଓଡ଼ିଆରେ ଭାଷାନ୍ତରିତ ହେଲାଣି, ହେଉଛି ମଧ୍ୟ । ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିବା କେତେକ ବହି ମଧ୍ୟ ଭାଷାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ଏ ଉଦ୍ୟମରେ କିଛି ନୂଆ ନାହିଁ ।

ତେବେ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ଇଂରେଜୀ ବହି ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲାଣି, ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରତିଛବି । ଭାରତର ଯେପରି ପୁରାତନ ଐତିହ୍ୟ ଅଛି, ଇଂଲଣ୍ଡର ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ରହିଛି । ଇଉରୋପର ଲୋକେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପୁରାତନ ଐତିହ୍ୟକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବହୁ ଆଗରୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆମ ଦେଶରେ, ଅନ୍ୟ ସବୁ କଥା ପରି, ସେଥିପାଇଁ ବିଳମ୍ବରେ ଚେଷ୍ଟା ହୋଇଛି ।

ବିଳମ୍ବରେ ହେଉ ବା ଶୀଘ୍ର ହେଉ ସେହି ଚେଷ୍ଟାର ସଫଳତା ଆସିବ— ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପୁରାତନ ରୀତିନୀତି ଚାଲିଚଳନକୁ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଭାବରେ ଜାଣିବା ଫଳରେ । କୌଣସି ଦେଶର ପୁରୁଣା କଥା ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ଖାଲି ଇତିହାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟର ଅନୁଶୀଳନ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆଖିରେ ରଖି ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ପାଞ୍ଚଶହ ବର୍ଷ ଭିତରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଲିଖିତ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗଳ୍ପର ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର କଲି ।

(ଖ)

ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିଲେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରକୃତି ଓ ରୀତିନୀତି ସହିତ ଇଂଲଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରକୃତି ଓ ରୀତିନୀତିର ଅତି ଅଦ୍ଭୁତଭାବେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଏହାଛଡ଼ା, ବିଶ୍ୱକବି ରବିଠାକୁରଙ୍କର ଦୁଇଟି ଗଳ୍ପର ଅନୁବାଦ ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି ।

ଏହି ସବୁ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ତାଙ୍କ ପାଠାଗାରରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଇଂରେଜୀ ବହି ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କଠାରୁ ରବିଠାକୁରଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଚ୍ଛ ବହି ପାଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ଗଳ୍ପମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ଝଙ୍କାର, ଡଗର ଏବଂ କଟକ ଆକାଶବାଣୀର ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବାରୁ ସେହି ସବୁ ସାହିତ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥାର ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ମୋର ହାର୍ଦ୍ଦିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

ସୂଚନା

ଇଂରେଜୀ ଭାଷାରୁ ଅନେକ ବହି ଓଡ଼ିଆରେ ଭାଷାନ୍ତରିତ ହେଲାଣି, ହେଉଛି ମଧ୍ୟ । ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିବା କେତେକ ବହି ମଧ୍ୟ ଭାଷାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ଏ ଉଦ୍ୟମରେ କିଛି ନୂଆ ନାହିଁ ।

ତେବେ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ଇଂରେଜୀ ବହି ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲାଣି, ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରତିଛବି । ଭାରତର ଯେପରି ପୁରାତନ ଐତିହ୍ୟ ଅଛି, ଇଂଲଣ୍ଡର ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ରହିଛି । ଇଉରୋପର ଲୋକେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପୂରାତନ ଐତହ୍ୟକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବହୁ ଆଗରୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆମ ଦେଶରେ, ଅନ୍ୟ ସବୁ କଥା ପରି, ସେଥିପାଇଁ ବିଳମ୍ବରେ ଚେଷ୍ଟା ହୋଇଛି ।

ବିଳମ୍ବରେ ହେଉ ବା ଶୀଘ୍ର ହେଉ ସେହି ଚେଷ୍ଟାର ସଫଳତା ଆସିବ–ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପୁରାତନ ରୀତିନୀତି ଚାଲିଚଳନକୁ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଭାବରେ ଜାଣିବା ଫଳରେ । କୌଣସି ଦେଶର ପୁରୁଣା କଥା ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ଖାଲି ଇତିହାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟର ଅନୁଶୀଳନ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆଖିରେ ରଖି ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ–ପାଞ୍ଚଶହ ବର୍ଷ ଭିତରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଲିଖିତ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗଳ୍ପର ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର କଲି ।

ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିଲେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରକୃତି ଓ ରୀତିନୀତି ସହିତ ଇଂଲଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରକୃତି ଓ ରୀତିନୀତିର ଅତି ଅଭୂତଭାବେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଏହାଛଡ଼ା, ବିଶ୍ୱକବି ରବିଠାକୁରଙ୍କ ଦୁଇଟି ଗଳ୍ପର ଅନୁବାଦ ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି ।

ଏହି ସବୁ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାପାଇଁ ଡଗର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ତାଙ୍କ ପାଠାଗାରରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଇଂରେଜୀ ବହି ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କଠାରୁ ରବିଠାକୁରଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଚ୍ଛ ବହି ପାଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ଗଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ଝଙ୍କାର, ଡଗର ଏବଂ କଟକ ଆକାଶବାଣୀର ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବାରୁ ସେହି ସବୁ ସାହିତ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥାର ସଂପାଦକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ମୋର ହାର୍ଦ୍ଦିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ତଳେ ଦିଆଗଲା ।

ବୁଢ଼ୀମଣୀ–The Welshman's Confession ନାମକ ଗଳ୍ପର

ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ତଳେ ଦିଆଗଲା ।

ବୁଝାମଣା—The Welshman's Confession ନାମକ ଗଳ୍ପର ଅନୁବାଦ । ଏହା ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଗଳ୍ପ । ଏହାର ଲେଖକ ଅଜ୍ଞାତ । 'Hundred Merry Tales' ଗଳ୍ପ-ଗୁଚ୍ଛରୁ ଏହା ଗୃହୀତ । ଏହି ଗଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

(ଖ)

ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିଲେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରକୃତି ଓ ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା ସହିତ ଇଂଲଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରକୃତି ଓ ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷାର ଅତି ଅଦ୍ଭୁତଭାବେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଏହାଛଡ଼ା, ବିଶ୍ୱକବି ରବିଠାକୁରଙ୍କର ଦୁଇଟି ଗଳ୍ପର ଅନୁବାଦ ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି ।

ଏହି ସବୁ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତର ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ତାଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥାଗାରରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଇଂରେଜୀ ବହି ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ବସନ୍ତକୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କଠାରୁ ରବିଠାକୁରଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଚ୍ଛ ବହି ପାଇଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ଗଳ୍ପମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ଝଙ୍କାର, ଉତ୍ତର ଏବଂ କଟକ ଆକାଶବାଣୀର ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବାରୁ ସେହି ସବୁ ସାହିତ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥାର ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ମୋର ହାର୍ଦ୍ଦିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା ତଳେ ଦିଆଗଲା ।

ବୁଝାମଣା—The Welshman's Confession ନାମକ ଗଳ୍ପର ଅନୁବାଦ । ଏହା ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଗଳ୍ପ । ଏହାର ଲେଖକ ଅଜ୍ଞାତ । 'Hundred Merry Tales' ଗଳ୍ପ-ଗୁଚ୍ଛରୁ ଏହା ଗୃହୀତ । ଏହି ଗଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

(ଗ)

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟସାଙ୍ଗ—'The Wonderful History of Titus and Gisippus' ନାମରେ ଏହି ଗଳ୍ପ ମୂଳତଃ ନାମିତ । ଏହାର ଲେଖକ ହେଉଛନ୍ତି—Sir Thomas Elyot. ଏହା ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଲେଖା (୧୪୯୯-୧୫୪୬) । ଏହି ଗଳ୍ପ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ବନ ନିର୍ଝର—ଗଳ୍ପଟି ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀର । ଗଳ୍ପର ଲେଖକ ଅଜ୍ଞାତ । ଏହା 'King Lewis and the Husband-

ଅନୁବାଦ । ଏହା ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଗଳ୍ପ । ଏହାର ଲେଖକ ଅଜ୍ଞାତ । 'Hundred Merry Tales' ଗଳ୍ପଗୁଚ୍ଛରୁ ଏହା ଗୃହୀତ । ଏହି ଗଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସାଙ୍ଗ–'The Wonderful History of Titus and Gisippus' ନାମରେ ଏହି ଗଳ୍ପ ମୂଳତଃ ନାମିତ । ଏହାର ଲେଖକ ହେଉଛନ୍ତି–Sir Thomas Elyot । ଏହା ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଲେଖା (୧୪୯୯-୧୫୪୬) । ଏହି ଗଳ୍ପ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ବନ ନିର୍ଝର–ଗଳ୍ପଟି ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀର । ଗଳ୍ପର ଲେଖକ ଅଜ୍ଞାତ । ଏହା 'King Lewis and the Husbandman' ନାମରେ ନାମିତ । ମୂଳ ଗଳ୍ପର ଏହା ଠିକ୍ ଭାଷାନ୍ତର ନୁହେଁ । ମୂଳ ଗଳ୍ପର ସମସ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର ତା'ର ଅବଲମ୍ବନ । ଏହି ଗଳ୍ପଟିରେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେଇଛି ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଗୃହସ୍ଥ । ସରଳ, ଅନାବିଳ, ନିଷ୍କପଟ ହୃଦୟର ସିଏ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ହୋଇ ଠିଆହୋଇଛି । 'ମନୁଷ୍ୟ କ୍ରମେ ଉନ୍ନତରୁ ଉନ୍ନତତର, ସଭ୍ୟରୁ ସଭ୍ୟତର ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ସଭ୍ୟତା, ଏ ଉନ୍ନତି ବୈଷୟିକ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରେ ସତ୍ୟ, ମଣିଷପଣିଆ ମାପକାଠିରେ ସେହି ଉନ୍ନତି ଆଉ ସଭ୍ୟତାକୁ ମାପିଲେ ମଣିଷ ପଛେଇ ପଛେଇ ଯାଉଥିଲା ପରି ମନେହେଉଛି ।' ଏହି କଥାର ସାକ୍ଷୀ ଦିଏ ଏହି ଗଳ୍ପଟି ।

ମନର ପ୍ରତିମା–୧୮୦୪ରୁ ୧୮୮୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ Benjamin Disraeliଙ୍କ ଲିଖିତ 'A True Story'ର ସାମାନ୍ୟ କେତେକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଚି ଏ ଗଳ୍ପରେ ।

କୁଟିଳ ବନ୍ଧନୀ–ଗଳ୍ପ ରଚିତ ସମୟ ୧୮୦୩ରୁ ୧୮୫୭ । ରହସିଆ ଲେଖକ Douglas Jerroldଙ୍କ କଲମରୁ ଏହାର ପହିଲି ପ୍ରକାଶ । ଲେଖକ ଗଳ୍ପଟିର ନାମ ଦେଇଥିଲେ 'Jacques Cocast, the Hunchback Philosopher' ।

ଗଳ୍ପଟିର ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର ଠିକ୍ ଅନୁବାଦ ନୁହେଁ । ମୂଳ ଗଳ୍ପର ସାମାନ୍ୟ କିଛି ଅଂଶ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ବାକି ଅବଶିଷ୍ଟ ଗଳ୍ପର ବିଷୟକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଆରେ ଏହା ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି । ଗଳ୍ପର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା–କୁଜା କୁତ୍ସିତ ଲୋକଟିଏ ସମାଜରୁ ଚାହିଁଛି ଟିକିଏ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଉ ସହାନୁଭୂତି । ସେଇଥିପାଇଁ ତାକୁ ଯାହା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ନିଷ୍କପଟ ସରଳ ହୃଦୟରେ ସେ ଦେଇଛି । ମାତ୍ର ବିନିମୟରେ ପାଇଛି ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଆଉ ଲାଞ୍ଛନା । ଏହାଛଡ଼ା, ରୂପ ଝଲକର ଆବରଣ ତଳେ ଛପି ରହେ କିପରି କାଳ ନାଗୁଣୀ ଆଉ ସଫା, ସରଳ, ନିଷ୍କପଟ ହୃଦୟ କୁତ୍ସିତତାର ଖୋଳ ଭିତରେ ଏପରି ସମ୍ଭବ ହୁଏ–ଏହା ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ।

mau' ନାମରେ ନାମିତ । ମୂଳ ଗଳ୍ପର ଏହା ଠିକ୍ ଭାଷାନ୍ତର ନୁହେଁ । ମୂଳ ଗଳ୍ପର ସମସ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର ତା'ର ଅବଲମ୍ବନ । ଏହି ଗଳ୍ପଟିରେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେଇଛି ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଗୃହସ୍ଥ । ସରଳ, ଅନାବିଳ, ନିଷ୍କପଟ ହୃଦୟର ସେ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛି । "ମନୁଷ୍ୟ କ୍ରମେ ଉନ୍ନତରୁ ଉନ୍ନତତର, ସଭ୍ୟରୁ ସଭ୍ୟତର ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ସଭ୍ୟତା, ଏ ଉନ୍ନତି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରେ ସତ୍ୟ, ମଣିଷପଣିଆର ମାପକାଠିରେ ସେହି ଉନ୍ନତି ଆଉ ସଭ୍ୟତାକୁ ମାପିଲେ ମଣିଷ ପଛଉ ପଛେଇ ଯାଉଥିଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି ।" ଏହି କଥାର ସାକ୍ଷୀ ଦିଏ ଏହି ଗଳ୍ପଟି ।

ମନର ପ୍ରତିମା—୧୮୦୪ରୁ ୧୮୮୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ **Benjamin Disraeli**ଙ୍କ ଲିଖିତ **'A True Story'**ର ସାମାନ୍ୟ କେତେକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି ଏ ଗଳ୍ପରେ ।

କୁଟିଳ ବନ୍ଧନ—ଗଳ୍ପ ରଚିତ ସମୟ ୧୮୦୩ରୁ ୧୮୫୭ । ରହସିଆ ଲେଖକ **Douglas Jerrold**ଙ୍କ କଲମରୁ ଏହାର ପହିଲି

(ଘ)

ପ୍ରକାଶ । ଲେଖକ ଗଳ୍ପଟିର ନାମ ଦେଇଥିଲେ 'Jacques Cocast, the Hunchback Philosopher.

ଗଳ୍ପଟିର ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତର ଠିକ୍ ଅନୁବାଦ ନୁହେଁ । ମୂଳ ଗଳ୍ପର ସାମାନ୍ୟ କିଛି ଅଂଶ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ, ବାକି ଅବଶିଷ୍ଟ ଗଳ୍ପର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଆରେ ଏହା ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି । ଗଳ୍ପର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା—କୁଜା, କୁତ୍ସିତ ଲୋକଟିଏ ସମାଜରୁ ଖୋଜିଛି ଟିକିଏ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଉ ସହାନୁଭୂତି । ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ଯାହା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ନିଷ୍କପଟ ସରଳ ହୃଦୟରେ ସେ ଦେଇଛି । ମାତ୍ର ବିନିମୟରେ ପାଇଛି ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଆଉ ଲାଞ୍ଛନା । ଏହାଛଡ଼ା, ରୂପ ଝଲକର ଆବରଣ ତଳେ ଛପିରହେ କପରି କାଳ ନାଗୁଣୀ ଆଉ ସଫା, ସରଳ, ନିଷ୍କପଟ ହୃଦୟ କୁତ୍ସିତତାର ଖୋଳ ଭିତରେ ଏପରି ସମ୍ଭବ ହୁଏ—ଏହା ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ।

ସାବତ ଭାଇ—ଶ୍ରୀମତୀ **Elizabeth Cleghorn Gaskell** ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ଗଳ୍ପର ଲେଖିକା । ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ ଏହି ଗଳ୍ପର ନାମ **'The Half-Brothers'** । ୧୮୫୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଡବଲିନ୍ ଇଉନିଭରସିଟି ମ୍ୟାଗାଜିନ୍‌ରେ ଏହା ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ନାରୀକବି ଭାବରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଗାସ୍‌କେଲ୍ ଦୁଇଟି ପରିବାରର ଚିତ୍ର ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ଫୁଟାଇଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ପଢ଼ିଲେ ଯେ କୌଣସି ନିଷ୍ଠୁର ଲୋକର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟ ତରଳି ଯିବ । ଏହାଛଡ଼ା ଭାରତୀୟ ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ଯେଉଁଭଳି

ସାବତ ଭାଇ–ଶ୍ରୀମତୀ Elizabeth Cleghorn Gaskell ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ଗଳ୍ପର ଲେଖିକା । ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ ଏହି ଗଳ୍ପର ନାମ 'The Half-Brothers' । ୧୮୫୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଡବଲିନ୍ ଇଉନିଭରସିଟି ମ୍ୟାଗାଜିନ୍‌ରେ ଏହା ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ନାରୀକବି ଭାବରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଗାସ୍‌କେଲ୍ ଦୁଇଟି ପରିବାରର ଚିତ୍ର ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ଫୁଟାଇଛନ୍ତି, ତାକୁ ପଢ଼ିଲେ ଯେ କୌଣସି ନିଷ୍ଠୁର ଲୋକର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟ ତରଳି ଯିବ । ଏହାଛଡ଼ା ଭାରତୀୟ ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ଯେଉଁଭଳି ରକ୍ଷଣଶୀଳତା, ପରମ୍ପରାର ଅନୁଗତ୍ୟ ବିଶେଷଭାବେ ରହିଥାଏ, ଇଂଲଣ୍ଡର ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନରେ ବି ତାହା ସବୁ ଠିକ୍ ସେହିଭଳିଭାବେ ରହିଛି, ଏହା ମଧ୍ୟ ଏ ଗଳ୍ପରୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ସବୁ ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି ଗଳ୍ପରେ ଥିବାରୁ ଗଳ୍ପଟିର ଠିକ୍ ଆକ୍ଷରିକ ଅନୁବାଦ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କରାଯାଇଛି ।

ବ୍ୟବଧାନ ଓ କଙ୍କାଳ–ଗଳ୍ପ ଦୁଇଟିର ଲେଖକ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱକବି ୰ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର । ଏହି ଗଳ୍ପ ଦୁଇଟିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

(ଙ)

ରକ୍ଷଣଶୀଳତା, ପରମ୍ପରାର ଆନୁଗତ୍ୟ ବିଶେଷଭାବେ ରହିଥାଏ, ଇଂଲଣ୍ଡର ଗ୍ରାମ୍ୟ-ଜୀବନରେ ବି ତାହା ସବୁ ଠିକ୍ ସେହିଭଳିଭାବେ ରହିଛି, ଏହା ମଧ୍ୟ ଏ ଗଳ୍ପରୁ ଦେଖି-ବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ସବୁ ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି ଗଳ୍ପରେ ଥିବାରୁ ଗଳ୍ପଟିର ଠିକ୍ ଆକ୍ଷରିକ ଅନୁବାଦ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କରାଯାଇଛି ।

ବ୍ୟବଧାନ ଏବଂ କଙ୍କାଳ—ଗଳ୍ପ ଦୁଇଟିର ଲେଖକ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱକବି ୰ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର । ଏହି ଗଳ୍ପ ଦୁଇଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି